

NBP

Narodowy Bank Polski

Lipiec 2018 r.

Informacja o kartach płatniczych I kwartał 2018 r.

Lipiec 2018 r.

Informacja o kartach płatniczych I kwartał 2018 r.

Spis treści

1. Streszczenie	1
2. Liczba kart płatniczych	3
2.1. Ogólna liczba kart	3
2.2. NBP Karty płatnicze w podziale na rodzaje według systemów kartowych	3
2.3. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według sposobu rozliczania transakcji	4
2.3.1. Karty debetowe	5
2.3.2. Karty kredytowe	6
2.3.3. Karty obciążeniowe	7
2.3.4. Karty przedpłacone	8
2.4. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według technologii zapisu danych	9
2.5. Karty płatnicze zbliżeniowe	11
3. Transakcje z wykorzystaniem kart płatniczych	12
3.1. Liczba transakcji	12
3.2. Wartość transakcji	14
3.3. Transakcje bezgotówkowe	15
3.3.1. Dane pochodzące z sektora bankowego	15
3.3.2. Dane od agentów rozliczeniowych	17
3.4. Transakcje zbliżeniowe kartami płatniczymi	20
4. Infrastruktura rynku kart płatniczych	23
4.1. Bankomaty	23
4.2. Akceptanci	25
4.3. Punkty handlowo-usługowe	25
4.4. Terminale POS	26
4.5. Punkty oferujące wypłaty sklepowe (<i>cash back</i>)	27
Załącznik 1. Liczba kart płatniczych	31
Załącznik 2. Liczba transakcji kartami	32
Załącznik 3. Wartość transakcji kartami	33
Załącznik 4. Bezgotówkowe oraz gotówkowe transakcje kartami płatniczymi	34
Załącznik 5. Karty płatnicze zbliżeniowe	35
Załącznik 6. Wypłaty gotówki w bankomatach oraz wypłaty sklepowe (<i>cash back</i>)	36
Załącznik 7. Rynek akceptacji kart płatniczych wg danych od agentów rozliczeniowych	37
Spis wykresów	38

1. Streszczenie

Na koniec I kwartału 2018 r. znajdowało się na rynku polskim 39,6 mln kart płatniczych, to jest o 495 tys. kart więcej niż w grudniu 2017 r. (wzrost o 1,3%). Łączna liczba kart debetowych wyniosła 31,1 mln szt. i zwiększyła się o 553 tys. (wzrost o 1,8%). Na przestrzeni I kwartału 2018 r. liczba kart kredytowych zwiększyła się o 40,7 tys. sztuk (wzrost o 0,7%). Na koniec marca br. łączna liczba kart kredytowych wyniosła 5,9 mln szt.

Charakterystycznym zjawiskiem obserwowanym na rynku polskim jest dalszy wzrost liczby kart zbliżeniowych. Na koniec marca 2018 r. w Polsce było ich 31,9 mln szt. Na przestrzeni kwartału liczba kart zwiększyła się o 765 tys. Udział kart zbliżeniowych w ogólnej liczbie kart płatniczych na koniec I kwartału 2018 r. wynosił 80,6% (w poprzednim kwartale wynosił 79,6%).

Według danych z banków, w I kwartale 2018 r. odnotowano wzrost liczby oraz wartości transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych. Przeprowadzono 1,2 mld transakcji kartami płatniczymi (spadek o 0,3%) o łącznej wartości 160,9 mld zł (spadek o 6,1%). W I kwartale 2018 r. pojedyncza transakcja dokonana przy użyciu karty płatniczej wynosiła średnio 132,5 zł (w poprzednim kwartale 140,7 zł). Karta płatnicza posłużyła klientom na przestrzeni kwartału do realizacji średnio 30,7 transakcji gotówkowych, jak i bezgotówkowych (w poprzednim kwartale wskaźnik wyniósł wówczas 31,2).

W I kwartale 2018 r. przy użyciu kart przeprowadzono 1,045 mld transakcji bezgotówkowych, co w porównaniu do poprzedniego kwartału stanowiło wzrost o 0,7%. Transakcje bezgotówkowe stanowiły 86% łącznej liczby wszystkich transakcji kartami (pozostałe 14% wszystkich transakcji stanowiły transakcje gotówkowe, czyli wypłaty z bankomatów, kas banku lub wypłaty sklepowe (*cash back*)). Wartość transakcji bezgotówkowych wyniosła 68,3 mld zł (co stanowi spadek w porównaniu do poprzedniego kwartału o 4,4%). Karta płatnicza została wykorzystana do realizacji płatności bezgotówkowych średnio 26 razy (w poprzednim kwartale 27 razy). Pojedyncza płatność bezgotówkowa wynosiła średnio 65 zł (w poprzednim kwartale 69 zł).

Na koniec marca 2018 r. liczba terminali POS w Polsce wynosiła 657 tys., czyli w kwartale przybyło 32,9 tys. nowych urządzeń, co stanowi wzrost o 5,3%. Na przestrzeni I kwartału 2018 r., liczba działających akceptantów wyposażonych w terminale POS zwiększyła się do poziomu 265,8 tys. (wzrost o 6,8%). Nastąpił także wzrost liczby punktów handlowo-usługowych, które są przystosowane do akceptacji kart płatniczych. Na koniec marca 2018 r. punktów tego typu było 464,5 tys., czyli w porównaniu do grudnia 2017 r. więcej o 19,6 tys. (wzrost o 4,4%).

Rozwój rynku akceptacji następuje także pod względem przystosowania do korzystania przez klientów z płatności zbliżeniowych. Na podstawie danych pozyskanych przez NBP od agentów

rozliczeniowych, na koniec marca 2018 r. było w Polsce 646,7 tys. terminali wyposażonych w funkcję zbliżeniową. Wskaźnik nasycenia rynku w Polsce w terminale zbliżeniowe był rekordowo wysoki i wyniósł 98,4%.

Agenci rozliczeniowi w I kwartale 2018 r. przeprowadzili ponad 1 mld transakcji bezgotówkowych na łączną kwotę 66,3 mld zł. W porównaniu do poprzedniego kwartału odnotowano spadki w liczbie transakcji (na poziomie 0,3%) oraz w wartości przeprowadzonych transakcji (na poziomie 5,9%).

Charakterystyczną zmianą obserwowaną obecnie na rynku jest dynamiczny wzrost płatności w Internecie. W I kwartale 2018 r. kartami płatniczymi w Internecie zrealizowano 18,9 mln transakcji. Liczba transakcji była większa niż w poprzedzającym kwartale o 2,5 mln transakcji, co oznacza bardzo znaczący wzrost o 15,3%. Wartość łączna transakcji opiewała na kwotę 2,9 mld zł. Była to wartość rekordowo wysoka w dotychczasowych notowaniach. W I kwartale 2018 r. wartość transakcji internetowych była większa w stosunku do wcześniejszego kwartału aż o 0,5 mld zł, co stanowi wzrost na poziomie 18,7%.

Warto podkreślić, iż w I kwartale 2018 r. średnia wartość pojedynczej transakcji zbliżeniowej wyniosła 50,7 zł. W poprzednim kwartale wskaźnik wynosił 51,9 zł, czyli także przekroczył już granicę 50 zł. Wzrost średniej wartości transakcji zbliżeniowych świadczy o tym, że transakcje zbliżeniowe rozpowszechniły się ponad model detalicznych płatności niskokwotowych, tj. ograniczonych dotąd górnym limitem 50 zł (bez konieczności użycia PIN). Powszechność wykorzystywania płatności zbliżeniowych odnosi się zatem zarówno do płatności niskokwotowych (o wartości poniżej 50 zł), jak i płatności o wartości wykraczającej poza limit 50 zł dokonywanych przy użyciu karty.

Kolejną tendencją widoczną w ostatnich miesiącach jest ulegająca redukcji liczba bankomatów. Na koniec marca 2018 r. liczba bankomatów w Polsce wynosiła 23.206 szt. i na przestrzeni kwartału uległa zmniejszeniu o 24 sztuki, natomiast w ciągu ostatniego roku zmniejszyła się łącznie o 545 bankomatów. Zmniejszyła się także liczba przeprowadzonych wypłat gotówki z bankomatów do poziomu 158,3 mln transakcji o łącznej wartości 76,3 mld zł. Wypłat z bankomatów było mniej pod względem liczby (spadek o 5,5%) i pod względem wartości (spadek o 8,6%).

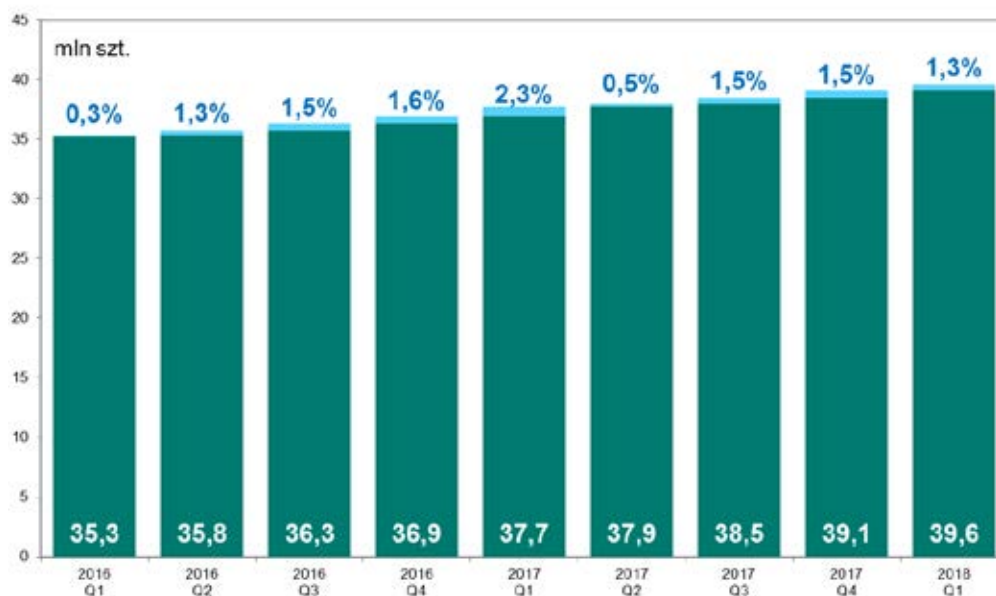
Na koniec marca 2018 r. placówek handlowo-usługowych, w których klienci mogli zrealizować usługę wypłaty sklepowej, było 137,5 tys. W I kwartale 2018 r. liczba placówek zwiększyła się o 7,6 tys. (wzrost o 5,9%). W I kwartale 2018 r. dokonano 3,9 mln wypłat sklepowych, czyli o 57 tys. więcej niż w kwartale poprzednim, co stanowi wzrost o 1,5%. Łączna wartość wypłat sklepowych wyniosła 439 mln zł i w porównaniu do poprzedniego kwartału zmalała o kwotę 187,8 tys. zł (minimalny spadek o 0,04%). Średnia wartość pojedynczej wypłaty sklepowej wyniosła 112 zł (w poprzednim kwartale 113 zł).

2. Liczba kart płatniczych

2.1. Ogólna liczba kart

Według danych z banków, na koniec marca 2018 r. na polskim rynku znajdowało się w obiegu 39,6 mln kart płatniczych, to jest o 495 tys. kart więcej niż w grudniu 2017 r., co stanowiło wzrost o 1,3% (wykres nr 2.1¹).

Wykres 2.1 Liczba kart płatniczych (w mln szt.) w Polsce na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2016 r.

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

2.2. NBP Karty płatnicze w podziale na rodzaje według systemów kartowych

Pozycję dominującą na rynku polskim, jeśli chodzi o organizacje płatnicze, nadal utrzymuje organizacja VISA, do której należy 54,8% wydanych w Polsce kart płatniczych, natomiast drugie miejsce – z 44,2% udziałem w rynku – zajmuje organizacja Mastercard, co zaprezentowano na wykresie nr 2.2. W I kwartale 2018 r. udział kart Mastercard zwiększył się o 0,2 punktu procentowego. Na koniec marca 2018 r. udział pozostałych kart, w tym głównie kart własnych banków, wyniósł 1%.

¹ Na wykresach prezentowanych w opracowaniu, kolorem niebieskim oznaczono wzrosty danego wskaźnika liczone względem okresu poprzedzającego oraz zaprezentowano wskaźniki wzrostu (etykiety niebieskie) lub spadku (etykiety żółte).

Wykres 2.2 Struktura wydanych kart według poszczególnych systemów kartowych - stan na koniec IV kwartału 2017 r. oraz I kwartału 2018 r.

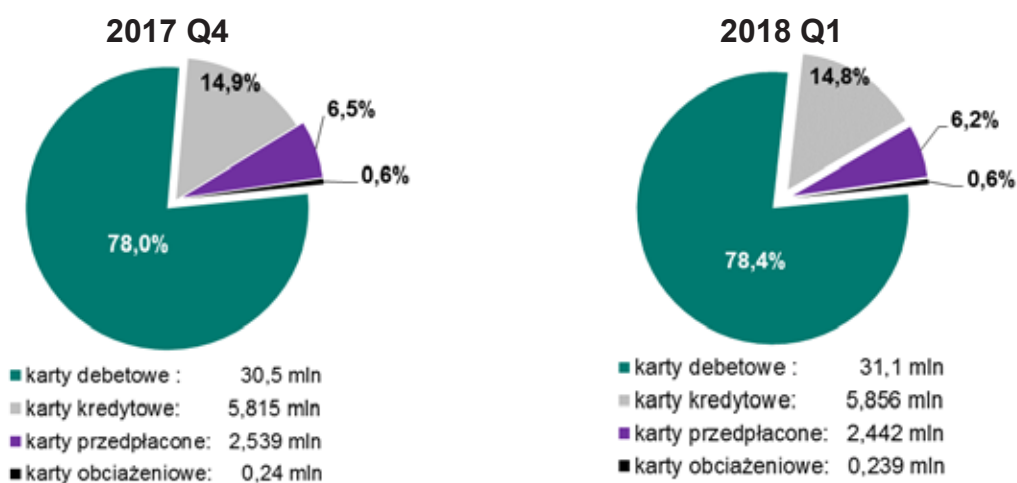

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

2.3. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według sposobu rozliczania transakcji

Strukturę wydanych kart w podziale na karty debetowe, kredytowe, przedpłacone i obciążeniowe na koniec IV kwartału 2017 r. i I kwartału 2018 r. przedstawiono na wykresie nr 2.3. Podobnie jak we wcześniejszych okresach, spośród wydanych kart największy udział (78,4%) miały karty debetowe, których na koniec marca 2018 r. było 31,1 mln szt., a na drugiej pozycji (14,8%) znalazły się karty kredytowe w liczbie 5,856 mln szt. Karty przedpłacone, których na koniec marca br. było w obiegu 2,442 mln szt., stanowiły 6,2% udziału w rynku. Najmniej liczną kategorią obecną na rynku są karty obciążeniowe, których w obiegu było 0,239 mln, co stanowiło 0,6% udziału w rynku.

Wykres 2.3 Struktura wydanych kart w podziale na karty debetowe, kredytowe, obciążeniowe oraz przedpłacone - stan na koniec IV kwartału 2017 r. i I kwartału 2018 r.

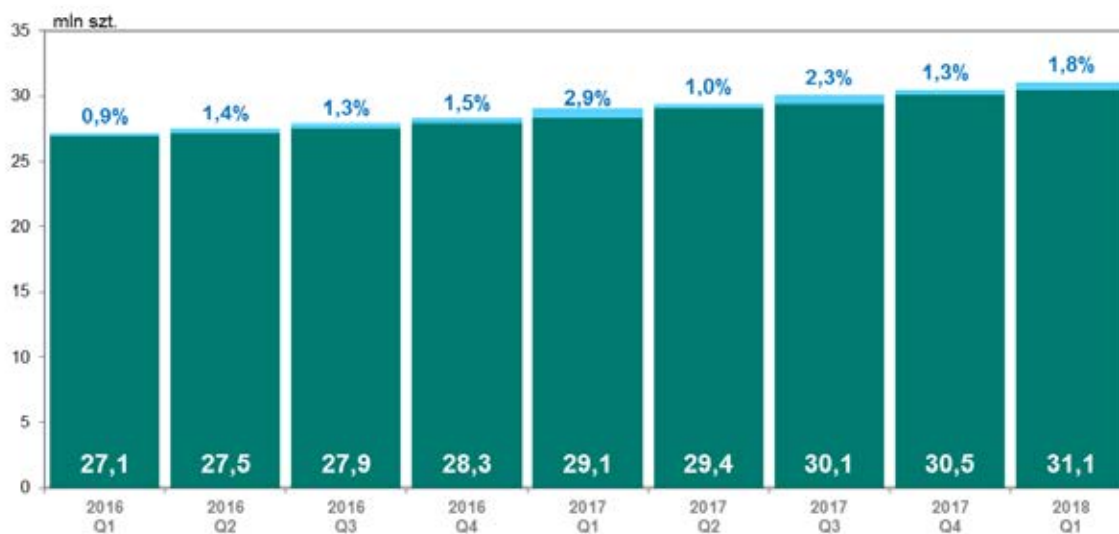
Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

2.3.1. Karty debetowe

Karty debetowe charakteryzują się tym, iż umożliwiają dokonywanie zakupów lub wypłatę gotówki tylko do wysokości środków zgromadzonych na rachunku bankowym. Transakcje wykonywane przy użyciu kart debetowych (z wyjątkiem transakcji realizowanych z wykorzystaniem funkcji zbliżeniowej w trybie off-line) są autoryzowane, tzn. że przy każdym użyciu karty weryfikowana jest karta płatnicza i posiadacz karty (np. przez podanie kodu PIN) oraz dostępność środków zgromadzonych na rachunku bankowym. Karty debetowe są wydawane przez większość banków standardowo w pakiecie do każdego otwieranego rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego.

W I kwartale 2018 r. liczba kart debetowych osiągnęła łączną wielkość 31,1 mln szt. (wykres nr 2.4), czyli zwiększyła się o 553 tys., co oznacza w porównaniu do kwartału poprzedniego wzrost o 1,8%. Udział kart debetowych w rynku kart płatniczych stanowi zdecydowanie dominującą część i wyniósł 78,4%, czyli w porównaniu do okresu poprzedniego zwiększył się o 0,4 punktu procentowego (wykres nr 2.3).

Wykres 2.4 Liczba kart debetowych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2016 r.

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

2.3.2. Karty kredytowe

Drugie pod względem liczebności są karty kredytowe. Są to karty umożliwiające posiadaczowi skorzystanie z oferowanego przez bank limitu kredytowego. Zazwyczaj banki wyznaczają tzw. okres bezodsetkowy, w którym klient może dokonywać płatności, korzystając z nieoprocentowanego kredytu. Na okres bezodsetkowy składa się miesięczny okres rozliczeniowy (28-31 dni) i okres na spłatę zadłużenia bez odsetek (około 20-25 dni, w zależności od banku i rodzaju karty). Posiadanie karty kredytowej nie wiąże się z koniecznością otwarcia rachunku bieżącego w banku wydającym kartę kredytową.

Na koniec marca 2018 r. łączna liczba kart kredytowych wyniosła 5,856 mln szt. W I kwartale 2018 r. liczba kart kredytowych w stosunku do końca poprzedniego kwartału zwiększyła się o 40,7 tys. sztuk, co stanowiło wzrost o 0,7% (wykres nr 2.5).

Wykres 2.5 Liczba kart kredytowych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2016 r.

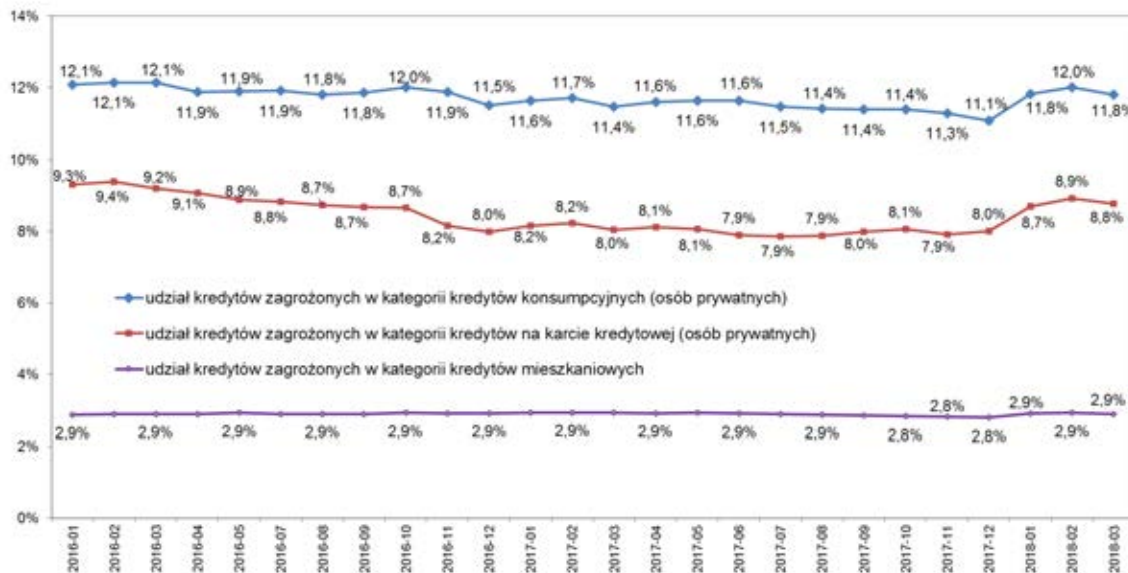

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

Na koniec marca 2018 r. w Polsce wielkość kredytów zaciągniętych na karty kredytowe wyniosła 13,8 mld zł, tj. w stosunku do kwoty na koniec grudnia 2017 r. zmniejszyła się o 254 mln zł (spadek o 1,8%).

Równocześnie na koniec marca 2018 r. wskaźnik udziału kredytów zagrożonych w ogólnej wartości kredytów udzielonych za pośrednictwem kart kredytowych wyniósł 8,8% (czyli był wyższy niż w grudniu 2017 r., gdy wynosił 8%). Wielkość wskaźnika kredytów zagrożonych na kartach kredytowych na przestrzeni kolejnych miesięcy od stycznia 2015 r. przedstawiono na wykresie nr 2.6.

Wykres 2.6 Wskaźniki udziału kredytów zagrożonych w wybranych kategoriach kredytów w kolejnych miesiącach od stycznia 2016 r.

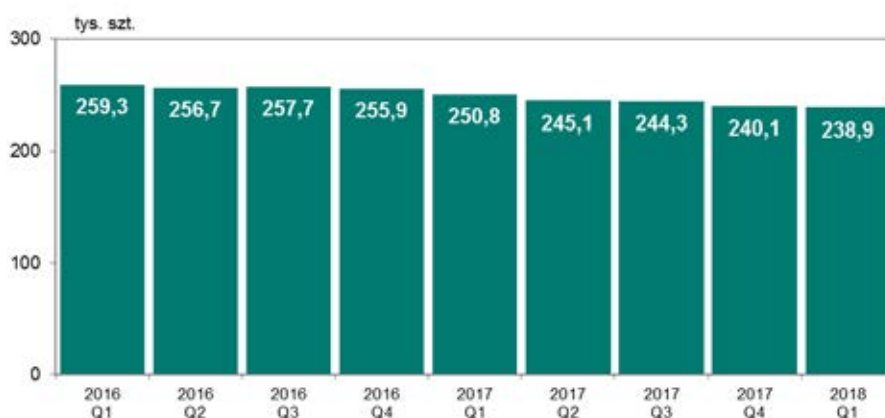

Źródło: Departament Stabilności Finansowej, NBP

2.3.3. Karty obciążeniowe

Karty obciążeniowe (zwane również „charge”) pozwalają na korzystanie z przyznanego miesięcznego limitu kredytowego. Rachunek posiadacza karty obciążeniowej jest obciążany przez bank – z reguły raz w miesiącu – kwotą należności wykorzystania limitu kredytowego. Na koniec marca 2018 r. liczba kart obciążeniowych wynosiła 238,9 tys. szt. i była o 1,2 tys. mniejsza niż na koniec grudnia 2017 r., co stanowiło spadek o 0,5% (wykres nr 2.7). Udział kart typu charge w rynku kart płatniczych wyniósł 0,6%, czyli pozostał bez zmian w porównaniu do poprzedniego kwartału.

Wykres 2.7 Liczba kart obciążeniowych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2016 r.

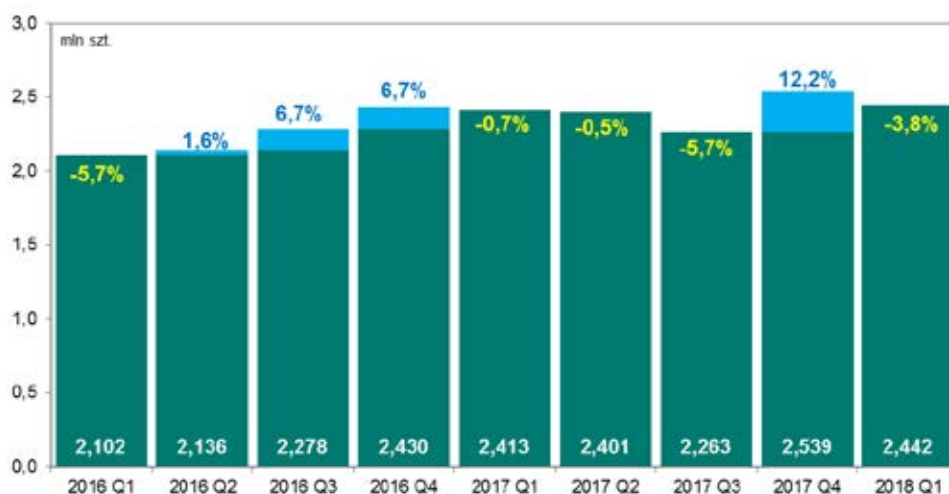
Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

2.3.4. Karty przedpłacone

Karty przedpłacone (z ang. *prepaid cards*) umożliwiają dokonywanie płatności z wykorzystaniem środków dostępnych na przypisanym do karty rachunku płatniczym. Przed użyciem karty rachunek ten należy zasilić środkami, np. poprzez polecenie przelewu zlecone w serwisie bankowości internetowej lub w formie wpłaty gotówki w oddziale banku.

Na koniec marca 2018 r. liczba kart przedpłaconych wynosiła 2,442 mln szt. i była o 97 tys. mniejsza niż na koniec grudnia 2017 r., co stanowiło spadek o 3,8% (wykres nr 2.8). Udział kart przedpłaconych w rynku kart płatniczych wyniósł 6,2%, czyli w porównaniu do poprzedniego kwartału zmniejszył się o 0,3 punktu procentowego.

Wykres 2.8 Liczba kart przedpłaconych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2016 r.

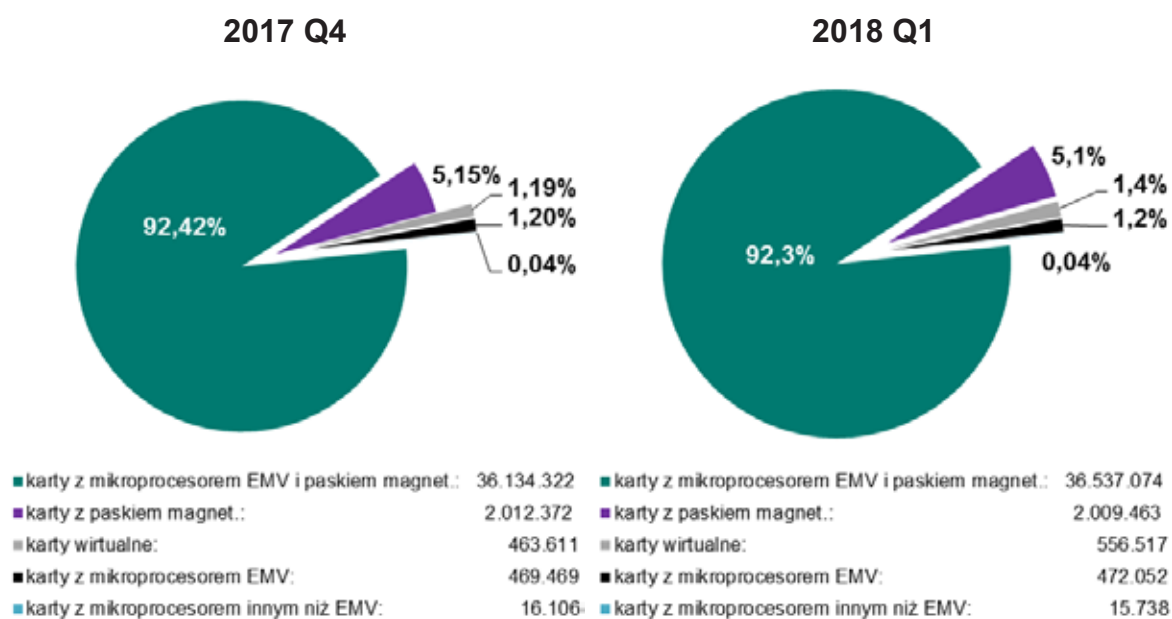

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

2.4. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według technologii zapisu danych

Strukturę wydanych kart w podziale na karty wyposażone tylko w pasek magnetyczny, karty z paskiem magnetycznym i mikroprocesorem (tzw. karty hybrydowe), karty wyposażone tylko w mikroprocesor oraz karty wirtualne na koniec IV kwartału 2017 r. i I kwartału 2018 r. ilustruje wykres nr 2.9.

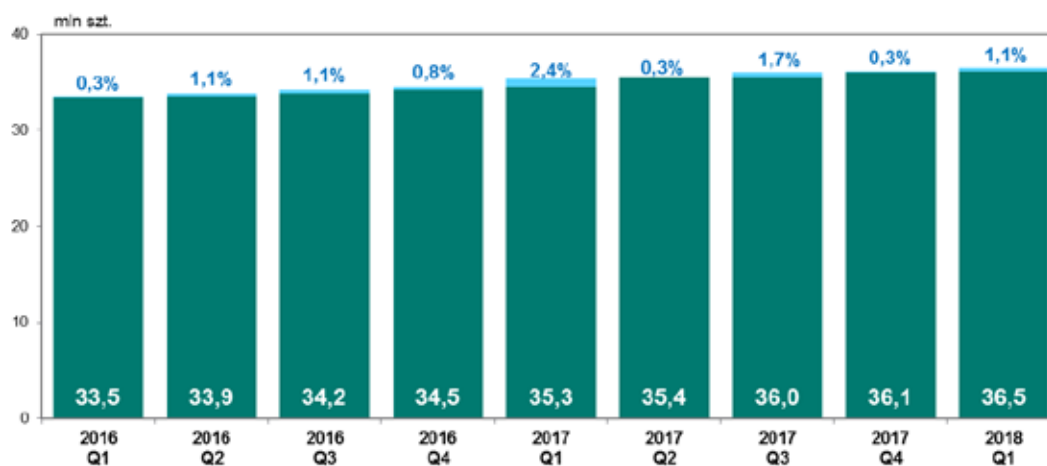
Wykres 2.9 Struktura kart w podziale według technologii zapisu danych w IV kwartale 2017 r. i I kwartale 2018 r.

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

Kart hybrydowych, tj. wyposażonych zarówno w pasek magnetyczny, jak i mikroprocesor, na koniec marca 2018 r. było w obiegu 36,5 mln szt. Karty hybrydowe są dominującą kategorią kart na rynku polskim, stanowiąc 92,3% (wykres nr 2.9). W porównaniu do poprzedniego kwartału nastąpiło zwiększenie liczby tego typu kart o 403 tys. sztuk, czyli wzrost o 1,1% (wykres nr 2.10).

Wykres 2.10 Liczba kart z paskiem magnetycznym i z mikroprocesorem na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2016 r.

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

W omawianym okresie nieznacznie zmniejszyła się liczba kart wyposażonych wyłącznie w pasek magnetyczny. Na koniec marca 2018 r. liczba kart wyposażonych tylko w pasek magnetyczny wynosiła 2,009 mln szt. i w porównaniu do poprzedniego kwartału zmniejszyła się o 2,9 tys., co stanowi spadek o 0,1% (wykres nr 2.11). Na koniec marca 2018 r. udział w rynku kart wyposażonych wyłącznie w pasek magnetyczny wyniósł 5,1% (wykres nr 2.9).

Wykres 2.11 Liczba kart tylko z paskiem magnetycznym na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2016 r.

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

Od 2004 roku na rynku polskim występują tzw. karty wirtualne, służące wyłącznie do dokonywania płatności za pośrednictwem Internetu. Na koniec I kwartału 2018 r. liczba kart wirtualnych kształtowała się na poziomie 556,5 tys. W porównaniu do poprzedniego kwartału liczba kart

zwiększyła się o 92,9 tys. kart (wzrost o 20%). Na koniec marca 2018 r. udział tych kart w ogólnej liczbie kart wynosił 1,4% (w poprzednim kwartale był to 1,2%). W I kwartale 2018 r. liczba kart wyposażonych tylko w mikroprocesor EMV zwiększyła się o 2,6 tys. (wzrost o 0,6%), osiągając łączną liczbę 472,1 tys. Udział tych kart w ogólnej liczbie wydanych kart nadal jednak pozostaje niewielki i w analizowanym okresie wyniósł 1,2%.

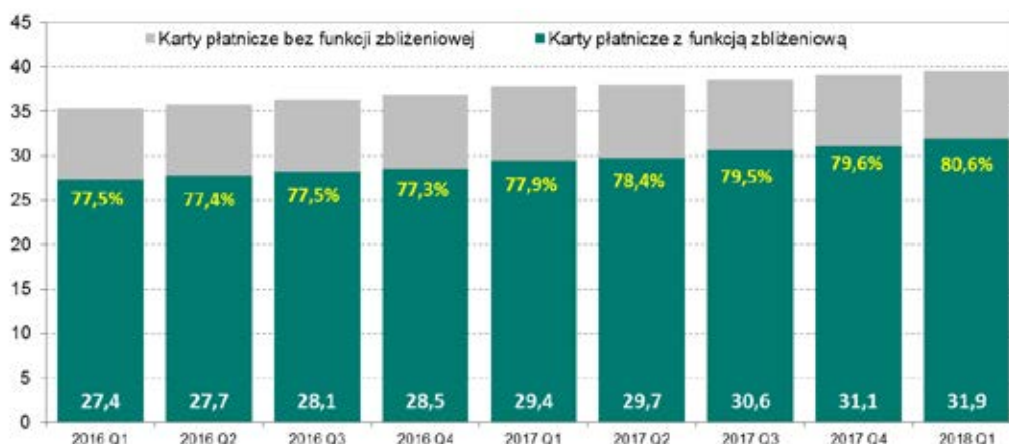
Szczegółowe dane dotyczące kategorii wydanych kart prezentuje tabela nr 1 (str. 31).

2.5. Karty płatnicze zbliżeniowe

Przełomowym etapem rozwoju rynku polskiego było upowszechnienie nowej formy płatności z wykorzystaniem zbliżeniowej karty płatniczej. Transakcje zbliżeniowe odbywają się bezstykowo (konieczne jest tylko zbliżenie karty do terminala), a przy płatnościach poniżej 50 zł nie jest wymagane podanie kodu PIN lub złożenie podpisu posiadacza karty. Transakcje zbliżeniowe są możliwe dzięki nowej technologii, która wykorzystuje umieszczony w karcie miniaturowy układ scalony oraz wbudowaną antenę radiową. W systemie VISA karty zbliżeniowe to karty PayWave, natomiast w systemie Mastercard karty takie noszą nazwę PayPass.

Na koniec I kwartału 2018 r., wg danych przekazanych przez banki w raportach kwartalnych, na rynku polskim znajdowało się w obiegu ok. 31,9 mln kart z funkcją zbliżeniową, co przełożyło się na rekordowo wysoki udział w całości rynku kart płatniczych na poziomie 80,6%. Liczba kart zbliżeniowych, w porównaniu do kwartału poprzedniego, zwiększyła się o 765 tys. szt., co stanowiło wzrost o 2,5%. Liczbę kart zbliżeniowych oraz udział, jaki stanowią w liczbie wszystkich kart płatniczych wyemitowanych na rynku polskim na przestrzeni kolejnych kwartałów od I kwartału 2016 r., przedstawia wykres nr 2.12.

Wykres 2.12 Liczba wyemitowanych kart zbliżeniowych oraz udział kart zbliżeniowych w liczbie wszystkich kart płatniczych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2016 r.

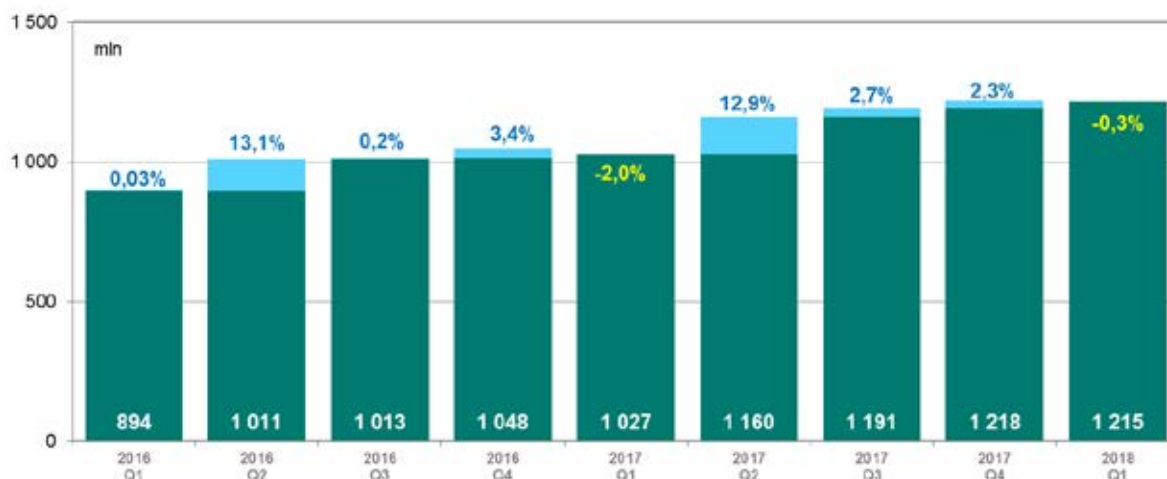
Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

3. Transakcje z wykorzystaniem kart płatniczych

3.1. Liczba transakcji

Według danych z banków, w I kwartale 2018 r. przeprowadzono przy użyciu kart płatniczych 1,215 mld transakcji (gotówkowych oraz bezgotówkowych). W porównaniu do poprzedniego kwartału odnotowano zmniejszenie liczby transakcji o 3,4 mln, co stanowiło spadek o 0,3% (wykres nr 3.1). Porównując do analogicznego kwartału w roku ubiegłym, liczba przeprowadzonych transakcji wzrosła o 18,3%.

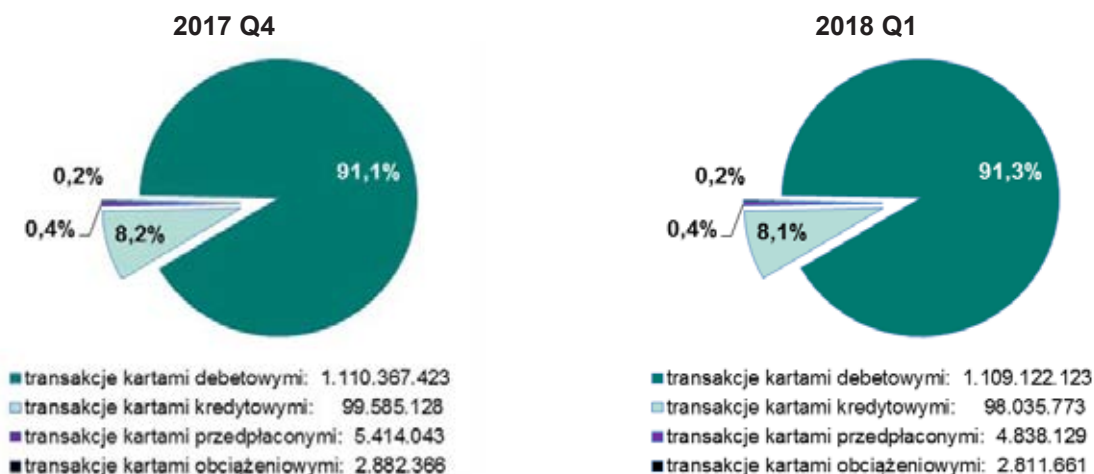
Wykres 3.1 Liczba (w mln) transakcji kartami w kolejnych kwartałach od I kwartału 2016 r.

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

W I kwartale 2018 r. - analogicznie jak w kwartale poprzednim - przeważająca większość transakcji, tj. 91,3%, była dokonywana kartami debetowymi. Mniej liczne były transakcje dokonywane kartami kredytowymi (8,1%), kartami przedpłaconymi (0,4%) oraz kartami obciążeniowymi (0,2%) (wykres nr 3.2).

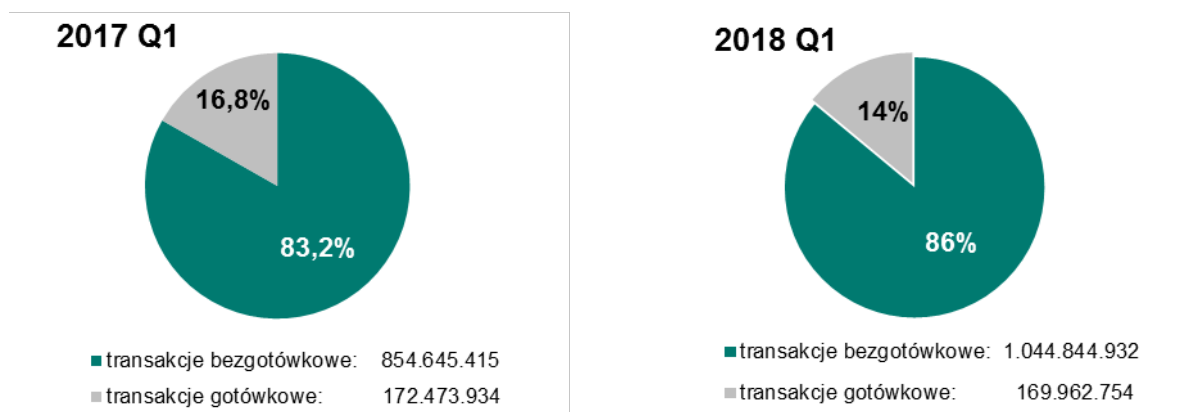
Wykres 3.2 Struktura liczby przeprowadzonych transakcji przy użyciu kart w IV kwartale 2017 r. i I kwartale 2018 r.

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

Do kategorii transakcji kartowych, o których informacje są przekazywane przez banki do NBP, zaliczają się wszystkie rodzaje transakcji, jakie można było przeprowadzić przy użyciu karty, np. wypłata gotówki z bankomatu, wypłata gotówki w kasie banku, usługa wypłaty sklepowej (*cash back*), płatności bezgotówkowe w punktach handlowo-usługowych i płatności bezgotówkowe za pośrednictwem Internetu. Przedstawiane dane obejmują wszystkie operacje dokonane przy użyciu kart wydanych przez banki swoim klientom, zarówno na terenie kraju, jak i poza jego granicami. Transakcje bezgotówkowe stanowiły 86% liczby wszystkich transakcji kartowych (wykres nr 3.3). Na przestrzeni ostatniego roku wskaźnik ten wzrósł o 2,8 punktu procentowego.

Wykres 3.3 Udział transakcji bezgotówkowych i gotówkowych w ogólnej liczbie transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych w I kwartale 2017 r. oraz 2018 r.

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

3.2. Wartość transakcji

W I kwartale 2018 r. przy użyciu kart dokonano transakcji na łączną kwotę 160,9 mld zł. W porównaniu do poprzedniego kwartału ich wartość zmniejszyła się o 10,5 mld zł, co stanowi spadek o 6,1%). Natomiast na przestrzeni ostatniego roku wartość transakcji kartami zwiększyła się o 12% (wykres nr 3.4).

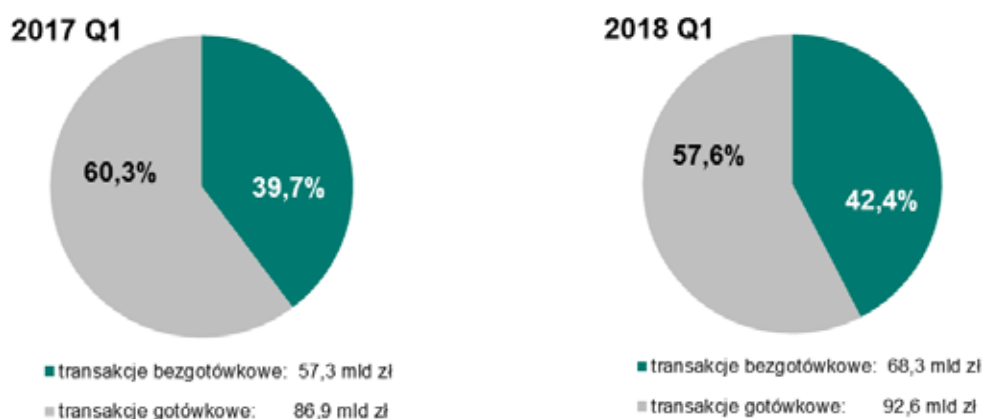
Wykres 3.4 Wartość (w mld zł) transakcji kartami w kolejnych kwartałach od I kwartału 2016 r.

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

W ogólnej wartości transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych nadal dominują transakcje gotówkowe (tj. wypłaty gotówkowe z bankomatów, wypłaty z kas banków oraz wypłaty sklepowe - *cash back*), stanowiąc udział w wysokości 57,6% (wykres 3.5). Na przestrzeni ostatniego roku wskaźnik ten jednak zmniejszył się o 2,7 punktu procentowego.

Wykres 3.5 Udział wartości transakcji bezgotówkowych i gotówkowych przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych w I kwartale 2017 r. oraz 2018 r.

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

W I kwartale 2018 r. udział wartości transakcji bezgotówkowych w ogólnej wartości transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych wyniósł 42,4%.

W I kwartale 2018 r. średnia wartość transakcji (gotówkowych oraz bezgotówkowych) przeprowadzonej przy użyciu karty płatniczej wyniosła 133 zł, czyli była mniejsza niż w poprzednim kwartale (141 zł). Innym wskaźnikiem charakteryzującym zachowania użytkowników kart płatniczych jest średnia liczba transakcji przeprowadzanych pojedynczą kartą. W I kwartale 2018 r. na jedną kartę przypadało średnio 30,68 przeprowadzonych transakcji (w poprzednim kwartale było to średnio 31,16 transakcji).

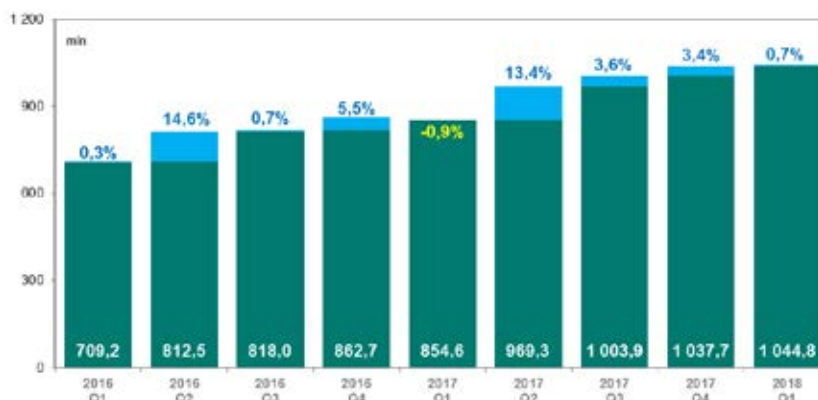
3.3. Transakcje bezgotówkowe

3.3.1. Dane pochodzące z sektora bankowego

W I kwartale 2018 r. według danych przekazanych przez banki, transakcji bezgotówkowych przeprowadzono 1,045 mld, czyli więcej o 7,2 mln transakcji niż w poprzednim kwartale, co stanowiło wzrost o 0,7% (wykres nr 3.6).

Łączna liczba transakcji bezgotówkowych w kwartale na poziomie ponad 1 miliarda pozytywnie świadczy o możliwościach rozwoju obrotu bezgotówkowego w naszym kraju. Ponadto wskaźnik liczby transakcji bezgotówkowych w dłuższym okresie obserwacji wykazuje tendencję rosnącą. I tak, porównując I kwartał 2018 r. do analogicznego okresu w 2017 r., liczba transakcji była większa o 22%, a porównując do 2016 r., była większa o 47%. Dane jednoznacznie wskazują, że na rynku polskim rośnie skłonność klientów do realizowania płatności bezgotówkowych przy użyciu kart płatniczych. Wzrost liczby transakcji bezgotówkowych jest przede wszystkim rezultatem bardziej powszechnego korzystania z kart zbliżeniowych oraz rosnącej sieci akceptacji kart.

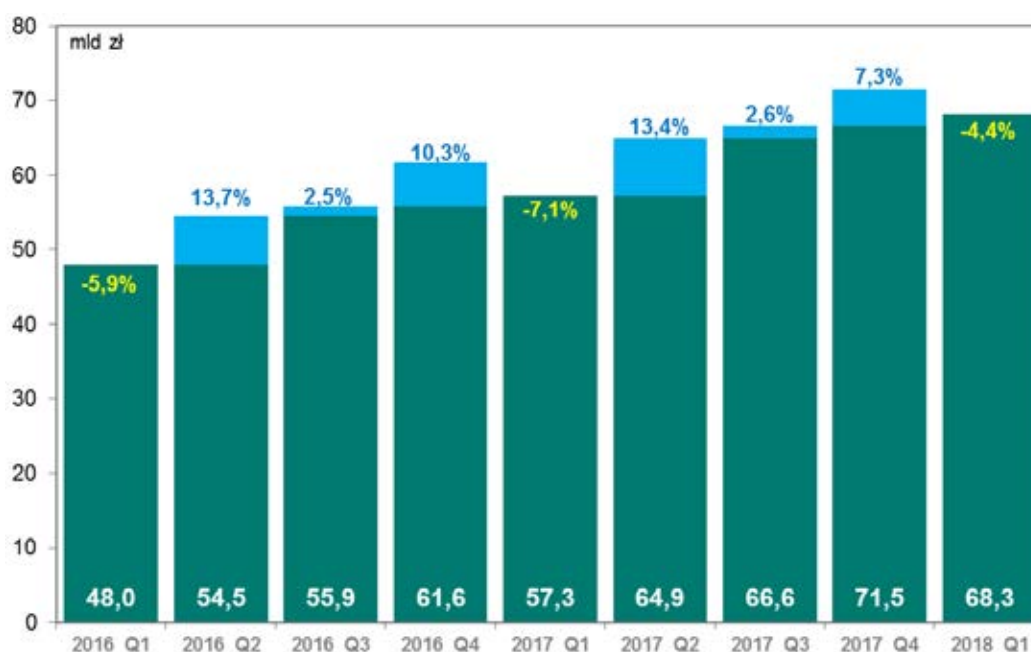
Wykres 3.6 Liczba (w mln) transakcji bezgotówkowych w kolejnych kwartałach od I kwartału 2016 r.

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

Według danych z banków, w I kwartale 2018 r. przy użyciu kart dokonano na rynku polskim transakcji bezgotówkowych na łączną kwotę 68,3 mld zł, co w porównaniu do poprzedniego kwartału stanowiło zmniejszenie o 3,2 mld zł (spadek o 4,4%). Wskaźnik wartości transakcji bezgotówkowych w długim okresie czasu wykazuje stałą tendencję rosnącą mimo okresowych spadków występujących na przełomie ostatniego kwartału w roku. I tak, porównując I kwartał 2018 r. do analogicznego okresu w 2017 r., można zaobserwować, iż wartość transakcji była większa o 19%, a porównując do 2016 r., była większa o 42% (wykres nr 3.7).

Wykres 3.7 Wartość (w mld zł) transakcji bezgotówkowych w kolejnych kwartałach od I kwartału 2016 r.

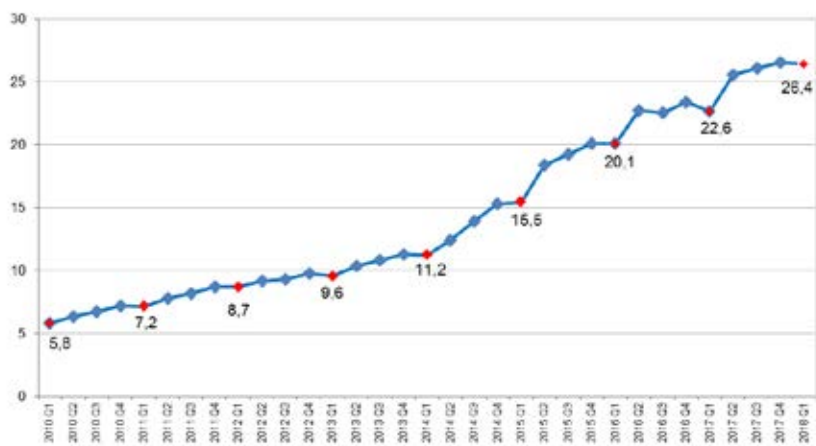

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

Średnia liczba transakcji bezgotówkowych przeprowadzonych pojedynczą kartą płatniczą w I kwartale 2018 r. wyniosła 26,4, podczas gdy w poprzednim kwartale wyniosła 26,5. Na przestrzeni dłuższego okresu zauważalny wzrost wartości powyższego wskaźnika (wykres nr 3.8) potwierdza skłonność klientów do coraz częstszego wykorzystywania karty płatniczej, co oznacza zachodzącą zmianę nawyków płatniczych użytkowników kart.

W I kwartale 2018 r. średnia wartość transakcji bezgotówkowej przeprowadzonej przy użyciu karty wynosiła 65,3 zł, czyli mniej niż w poprzednim kwartale (68,9 zł).

Wykres 3.8 Średnia liczba transakcji bezgotówkowych realizowanych pojedynczą kartą płatniczą w kolejnych kwartałach od I kwartału 2010 r.

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

3.3.2. Dane od agentów rozliczeniowych

Drugim źródłem informacji o transakcjach przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych są agenci rozliczeniowi działający na rynku polskim. Rejestrują oni transakcje przeprowadzane w punktach handlowo-usługowych akceptujących elektroniczne instrumenty płatnicze na terenie kraju przez klientów polskich oraz zagranicznych. Są to głównie transakcje o charakterze bezgotówkowym, przeprowadzane w terminalach POS bądź za pośrednictwem Internetu, ale również transakcje gotówkowe w formie wypłat sklepowych (*cash back*) (o nich szerzej w podrozdz. 4.5.).

Z danych uzyskanych od agentów rozliczeniowych wynika, że w I kwartale 2018 r. zarejestrowano 1,026 mld transakcji i było ich mniej o 3,2 mln w porównaniu do poprzedniego kwartału, co oznacza spadek o 0,3%. Natomiast w długim okresie wskaźnik liczby transakcji wykazuje tendencję rosnącą. I tak, na przestrzeni ostatniego roku liczba transakcji wzrosła o 21%, a na przestrzeni dwóch ostatnich lat o 51% (wykres nr 3.9).

Wykres 3.9 Liczba (w mln szt.) operacji bezgotówkowych rozliczanych przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od I kwartału 2016 r.

Źródło: dane od agentów rozliczeniowych

Łączna wartość transakcji bezgotówkowych zarejestrowanych przez agentów rozliczeniowych w I kwartale 2018 r. wynosiła 66,3 mld zł i w porównaniu do kwartału poprzedniego zmniejszyła się o 4,2 mld zł, co oznacza spadek o 5,9% (wykres nr 3.10). W długim okresie wartość transakcji bezgotówkowych rośnie. I tak, na przestrzeni ostatniego roku liczba transakcji wzrosła o 19%, a na przestrzeni dwóch ostatnich lat o 49%.

Wykres 3.10 Wartość (w mld zł) operacji bezgotówkowych rozliczanych przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od I kwartału 2016 r.

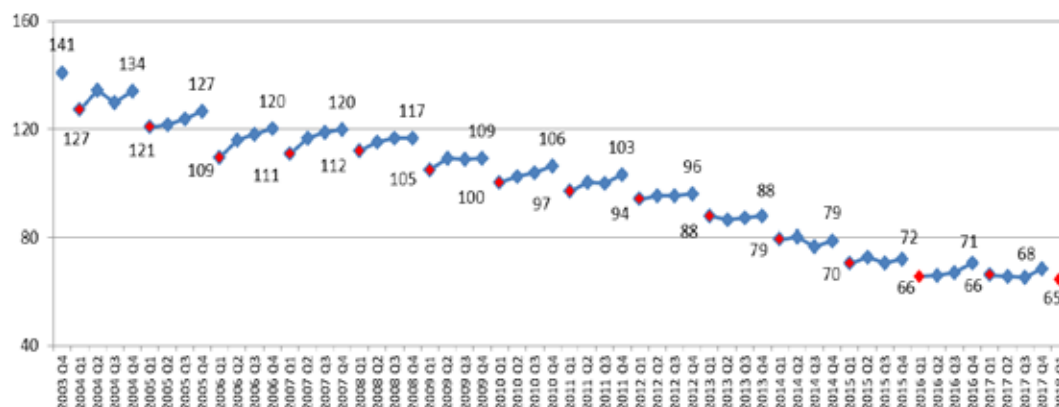

Źródło: dane od agentów rozliczeniowych

W I kwartale 2018 r. średnia wartość pojedynczej transakcji bezgotówkowej wyniosła 65 zł. W analogicznych kwartałach lat poprzednich, tj. w I kwartale 2017 r. oraz 2016 r., wynosiła 66 zł. Biorąc

pod uwagę dłuższy horyzont czasowy, czyli okres od 2003 r., odnotowano trend spadkowy tego wskaźnika, co świadczy o używaniu kart do realizacji coraz większej liczby transakcji na coraz mniejsze kwoty (wykres nr 3.11). Widoczna jest zmiana wartości wskaźnika na przestrzeni roku o charakterze sezonowym, tzn. wartość wskaźnika jest zazwyczaj mniejsza w pierwszym kwartale danego roku w porównaniu do wartości osiągniętej w czwartym kwartale.

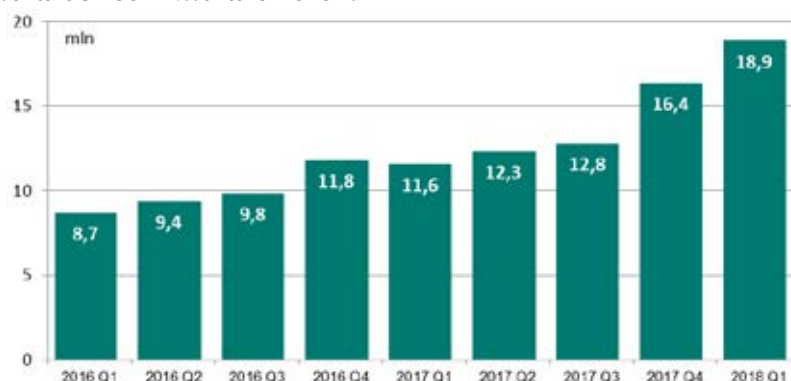
Wykres 3.11 Średnia wartość (w zł) pojedynczej transakcji bezgotówkowej rejestrowanej przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2003 r.

Źródło: dane od agentów rozliczeniowych

Dynamicznie rozwijającym się sektorem płatności są płatności w Internecie. W I kwartale 2018 r. kartami płatniczymi w Internecie zrealizowano 18,9 mln transakcji. Liczba transakcji była większa niż w poprzedzającym kwartale o 2,5 mln transakcji, co oznacza bardzo znaczący wzrost o 15,3% (wykres nr 3.12). Natomiast udział transakcji internetowych w ogólnej liczbie płatności bezgotówkowych wyniósł 1,8%, czyli wzrósł o 0,2 punktu procentowego w porównaniu do poprzedniego kwartału.

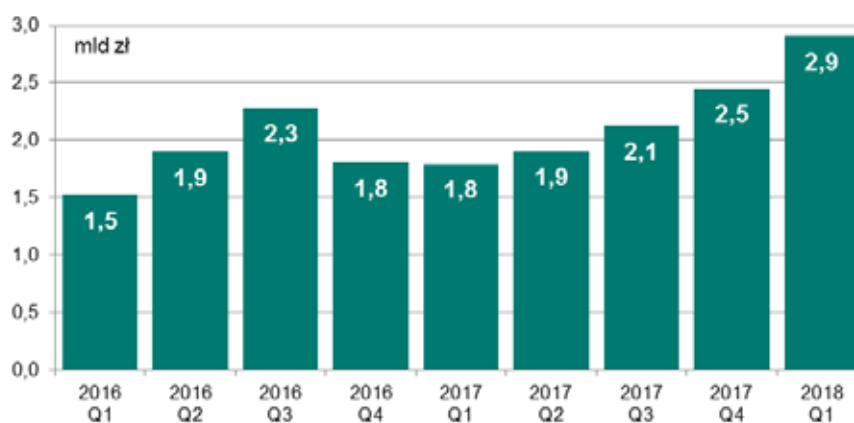
Wykres 3.12 Liczba (w mln) transakcji przeprowadzanych przy użyciu kart w Internecie w kolejnych kwartałach od I kwartału 2016 r.

Źródło: dane od agentów rozliczeniowych

Na uwagę zasługuje fakt, że w I kwartale 2018 r. klienci dokonali transakcji w Internecie o łącznej wartości 2,9 mld zł (wykres 3.13). Była to wartość rekordowo wysoka w porównaniu z wcześniejszymi okresami. W I kwartale 2018 r. wartość transakcji internetowych była większa aż o 0,5 mld zł, co stanowi wzrost na poziomie 18,7%. Udział transakcji w Internecie w całości transakcji bezgotówkowych również wzrósł i wyniósł 4,4% (w poprzednim kwartale wynosił 3,5%).

Wykres 3.13 Wartość (w mld zł) transakcji przeprowadzanych przy użyciu kart w Internecie w kolejnych kwartałach od I kwartału 2016 r.

Źródło: dane od agentów rozliczeniowych

3.4. Transakcje zbliżeniowe kartami płatniczymi

Na przestrzeni ostatnich lat na rynku polskim nastąpiła prawdziwa rewolucja w sposobie korzystania z kart płatniczych, polegająca na ogromnym wzroście liczby kart zbliżeniowych i liczby dokonywanych nimi transakcji. Obecnie karty zbliżeniowe stanowią 80,6% wszystkich kart płatniczych w Polsce. Na koniec marca 2018 r. wydanych było 31,9 mln kart płatniczych z funkcją płatności zbliżeniowej (wszystkich zbliżeniowych instrumentów płatniczych, bazujących na kartach płatniczych, wliczając w to także: gadżety, stickery czy karty zainstalowane w telefonie, na koniec marca 2018 r. było 32,9 mln).

W I kwartale 2018 r. kartami płatniczymi w formie zbliżeniowej przeprowadzono 755,7 mln transakcji bezgotówkowych (wykres 3.14). W porównaniu do poprzedniego kwartału (708,3 mln) odnotowano wzrost liczby transakcji o 47,4 mln, co stanowi wzrost o 6,7%. W I kwartale 2018 r. udział płatności zbliżeniowych w ogólnej liczbie bezgotówkowych płatności kartowych wyniósł 72,3% (w poprzednim okresie wyniósł 68,3%).

Łączna wartość przeprowadzonych transakcji wyniosła 38,3 mld zł (wykres nr 3.15). W porównaniu do kwartału poprzedniego wartość bezgotówkowych transakcji zbliżeniowych zwiększyła się

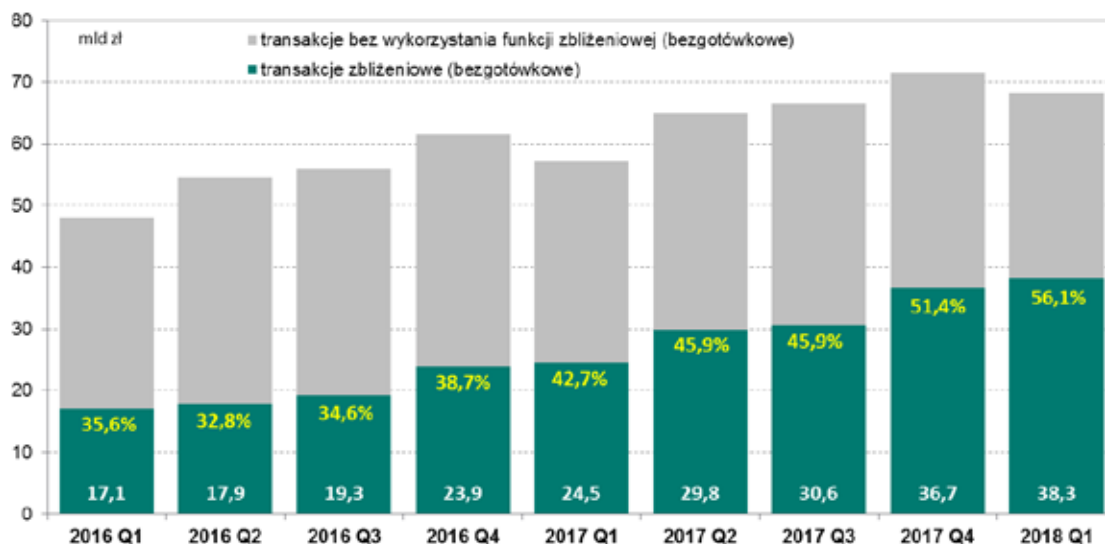
Transakcje z wykorzystaniem kart płatniczych

o 1,6 mld zł, co stanowiło wzrost o 4,2%. Udział transakcji zbliżeniowych w całości obrotów bezgotówkowych przeprowadzanych kartami płatniczymi wynosił 56,1% (w poprzednim okresie wynosił 51,4%).

Wykres 3.14 Liczba (w mln) transakcji bezgotówkowych przeprowadzanych przy użyciu kart zbliżeniowych oraz udział transakcji zbliżeniowych w liczbie wszystkich transakcji bezgotówkowych kartami na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2016 r.

Wykres 3.15 Wartość (w mld zł) transakcji bezgotówkowych przeprowadzanych przy użyciu kart zbliżeniowych oraz udział transakcji zbliżeniowych w wartości wszystkich transakcji bezgotówkowych kartami na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2016 r.

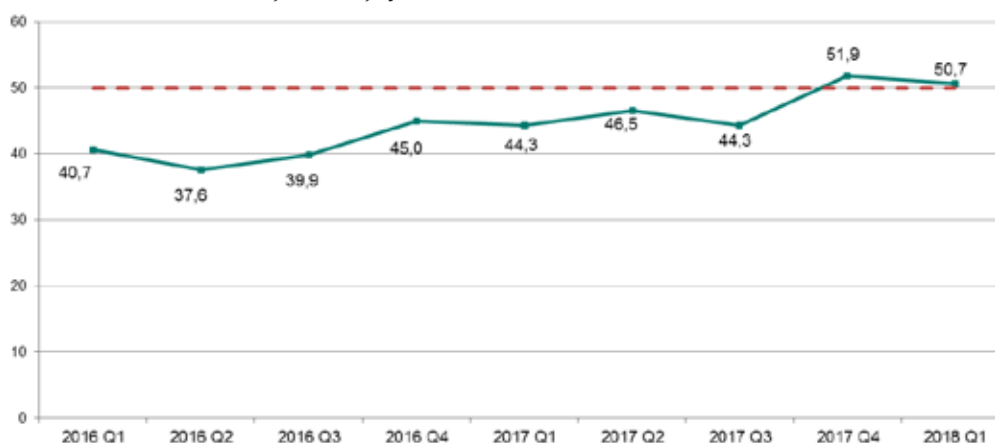

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

Transakcje z wykorzystaniem kart płatniczych

W I kwartale 2018 r. średnia wartość pojedynczej transakcji zbliżeniowej wyniosła 50,7 zł. W poprzednim kwartale wskaźnik ten wynosił 51,9 zł. Biorąc pod uwagę dłuższy horyzont czasowy, do III kwartału 2016 r. widoczna była tendencja ustabilizowania średniej wartości w granicach 38 – 42 zł, natomiast w ostatnich dwóch analizowanych kwartałach wartość ta przekroczyła granicę 50 zł (wykres nr 3.16). Zaobserwowana zmiana, czyli wzrost średniej wartości transakcji zbliżeniowych przeprowadzanych przez klientów, może wynikać z faktu, że transakcje zbliżeniowe rozposzechniły się ponad model detalicznych płatności niskokwotowych, tj. ograniczonych górnym limitem 50 zł bez konieczności użycia PIN. Powszechność wykorzystywania płatności zbliżeniowych odnosi się zatem zarówno do płatności niskokwotowych (o wartości poniżej 50 zł), jak i płatności o wartości wykraczającej poza limit 50 zł dokonywanych przy użyciu karty.

Wykres 3.16 Średnia wartość (w zł) pojedynczej transakcji kartą płatniczą przeprowadzonej w formie zbliżeniowej w kolejnych kwartałach od I kwartału 2016 r.

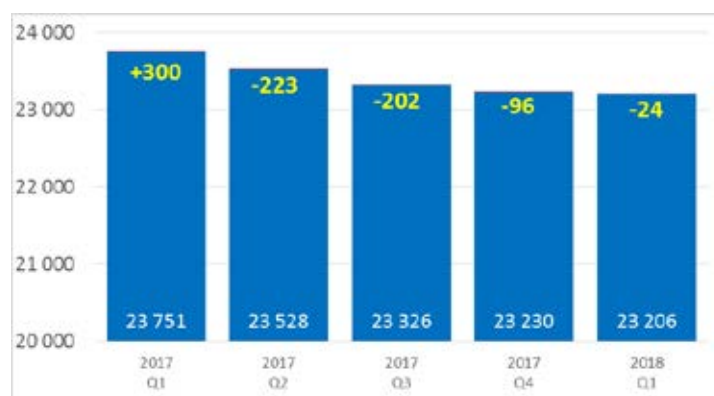
Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

4. Infrastruktura rynku kart płatniczych

4.1. Bankomaty

Według danych otrzymywanych od banków i niebankowych operatorów bankomatów, w ostatnich latach systematycznie wzrastała liczba bankomatów. Na koniec marca 2018 r. liczba bankomatów w Polsce wynosiła 23.206 szt. i na przestrzeni kwartału uległa zmniejszeniu o 24 sztuki (wykres nr 4.1), co oznacza spadek o 0,1%. Od końca marca 2017 r. liczba dostępnych w Polsce bankomatów zmniejszyła się łącznie o 545 bankomatów.

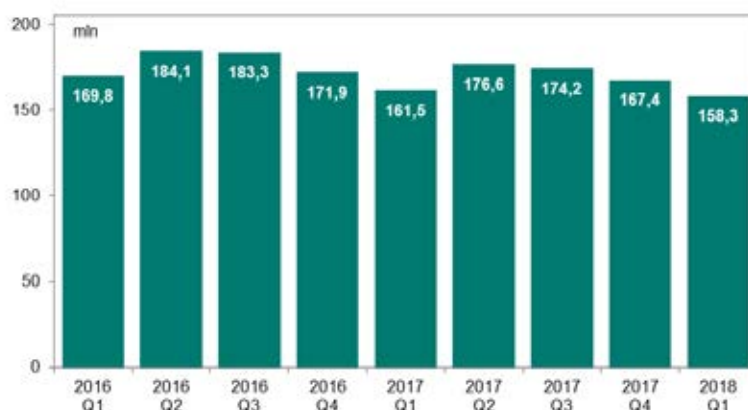
Wykres 4.1 Liczba bankomatów w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.

Źródło: dane od banków i niebankowych operatorów bankomatów

W I kwartale 2018 r. w bankomatach na terenie kraju odnotowano 158,3 mln transakcji wypłat gotówki. W porównaniu do poprzedniego kwartału odnotowano zmniejszenie liczby takich wypłat o 9,1 mln, co stanowiło spadek o 5,5% (wykres nr 4.2).

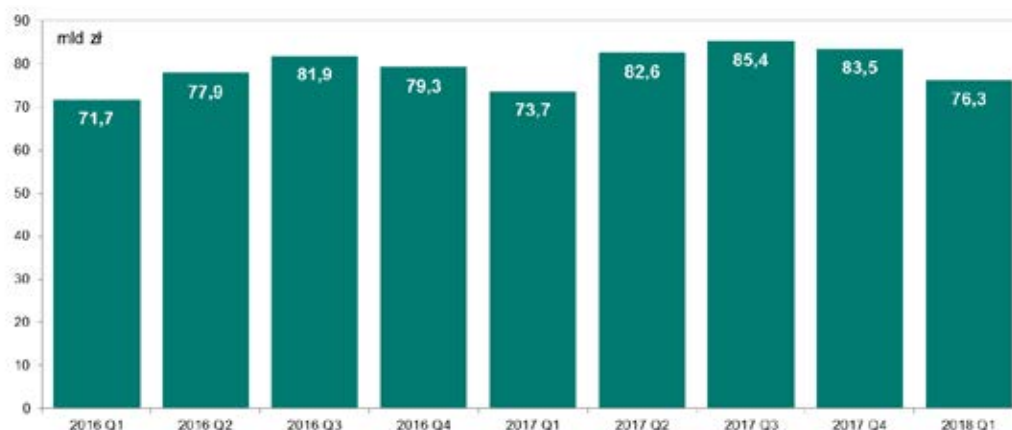
Wykres 4.2 Liczba (w mln) transakcji wypłaty gotówki przeprowadzanych w bankomatach w kolejnych kwartałach od I kwartału 2016 r.

Źródło: dane od operatorów bankomatów

W I kwartale 2018 r. wypłaty gotówki w bankomatach opiewały na łączną kwotę 76,3 mld zł, czyli o 7,2 mld zł mniej niż w kwartale poprzednim (spadek o 8,6%) (wykres nr 4.3).

Wykres 4.3 Wartość (w mld zł) transakcji wypłaty gotówki przeprowadzonych w bankomatach w kolejnych kwartałach od I kwartału 2016 r.

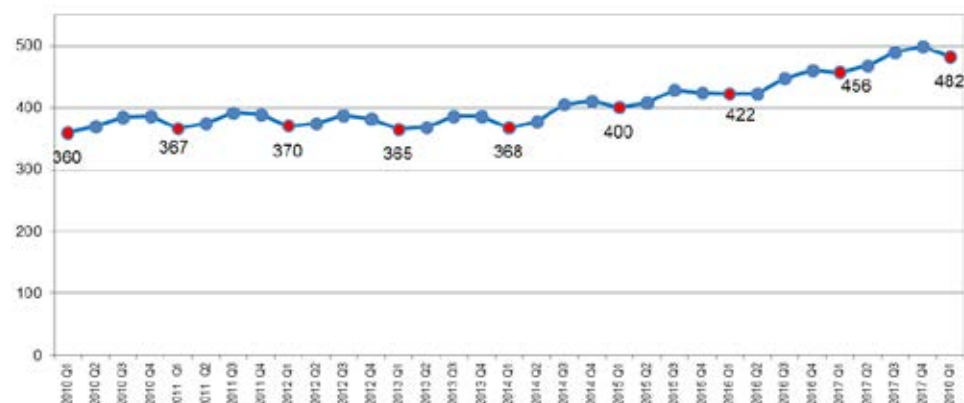

Źródło: dane od operatorów bankomatów

Średnia wartość pojedynczej transakcji wypłaty gotówki w bankomacie wynosiła 482 zł, czyli była mniejsza niż w poprzednim kwartale (499 zł). Średnią wartość pojedynczej wypłaty realizowanej w bankomacie na przestrzeni kolejnych kwartałów od 2010 r. przedstawiono na wykresie nr 4.4.

W I kwartale 2018 r. dziennie jeden bankomat realizował średnio 76 wypłat gotówkowych (w poprzednim kwartale wskaźnik ten wynosił 78).

Wykres 4.4 Średnia wartość (w zł) transakcji wypłaty gotówki przeprowadzonej w bankomatach w kolejnych kwartałach od I kwartału 2010 r.

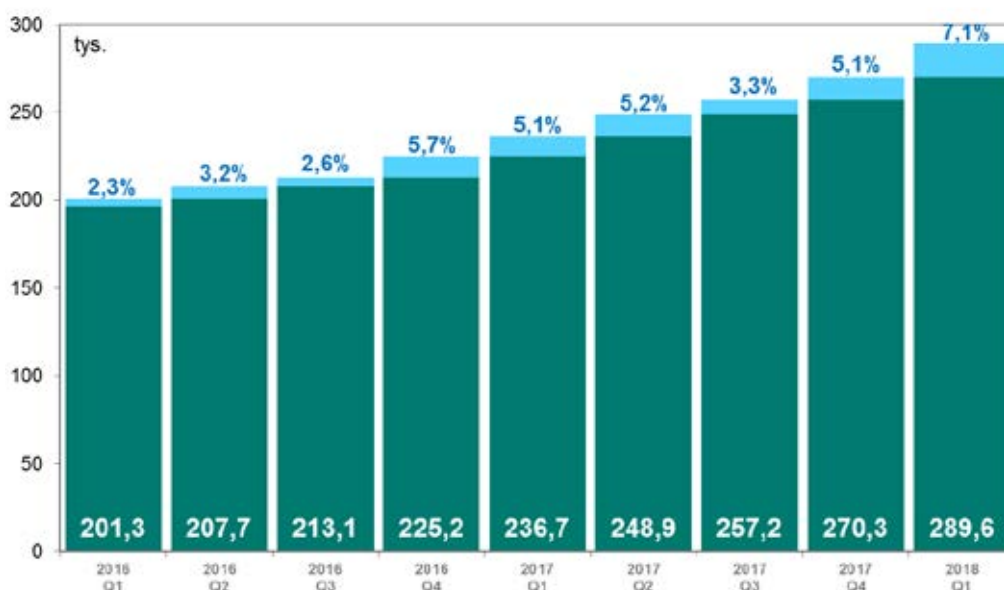

Źródło: dane od operatorów bankomatów

4.2. Akceptanci

Z danych uzyskanych od agentów rozliczeniowych wynika, iż na koniec marca 2018 r. na rynku polskim łącznie funkcjonowało 289,6 tys. akceptantów. W I kwartale 2018 r., w porównaniu do kwartału poprzedniego, liczba akceptantów zwiększyła się o 19,3 tys., co stanowiło wzrost o 7,1% (wykres nr 4.5). Liczba akceptantów w kolejnych kwartałach od kilku lat systematycznie rośnie. I tak, w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy liczba akceptantów zwiększyła się o 53 tys., co stanowiło wzrost o 22%.

Wykres 4.5 Liczba akceptantów (w tys. szt.) na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2016 r.

Źródło: dane od agentów rozliczeniowych

4.3. Punkty handlowo-usługowe

Z danych uzyskanych od agentów rozliczeniowych wynika, iż na koniec marca 2018 r. na rynku polskim łącznie funkcjonowało 504,5 tys. punktów handlowo-usługowych akceptujących płatności dokonywane przy użyciu kart płatniczych. Przekroczenie progu 500 tysięcy punktów handlowo-usługowych akceptujących karty płatnicze na terenie Polski oznacza kolejny milowy krok w rozwoju polskiego rynku kart płatniczych. W porównaniu do poprzedniego kwartału, liczba punktów handlowo-usługowych w I kwartale 2018 r. zwiększyła się o 22,7 tys. placówek, tj. wzrosła o 4,7%. Liczba punktów handlowo-usługowych od kilku lat rośnie. Wzrost tego wskaźnika charakteryzuje dostępność sieci akceptacji dla potencjalnych klientów posługujących się bezgotówkowymi instrumentami płatniczymi. W ciągu ostatniego roku liczba punktów handlowo-usługowych akceptujących płatności zwiększyła się o 59 tys. nowych placówek, co oznacza wzrost o 13,2% (wykres nr 4.6).

Wykres 4.6 Liczba (w tys.) punktów handlowo-usługowych akceptujących płatności kartowe na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2016 r.

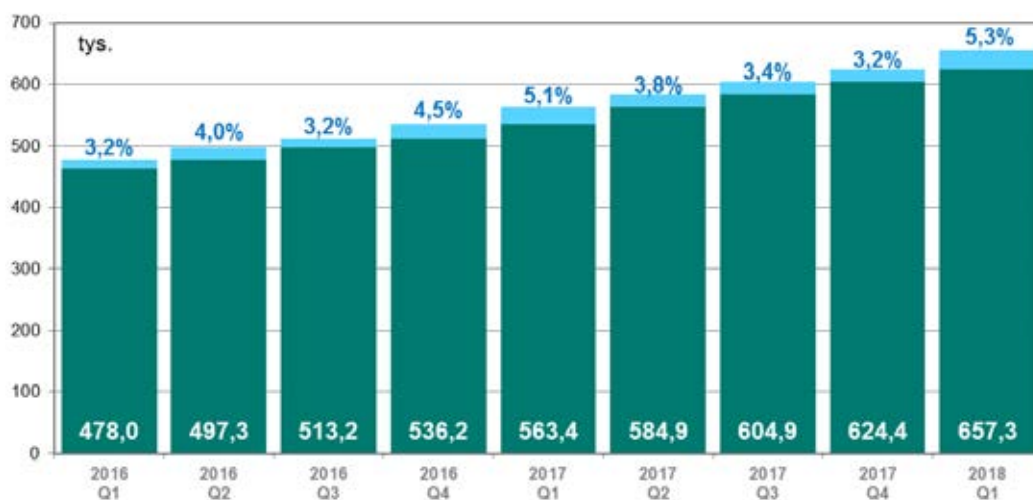

Źródło: dane od agentów rozliczeniowych

4.4. Terminale POS

Na rynku akceptacji kart płatniczych zachodzą pozytywne zmiany, których odzwierciedleniem jest także systematyczny wzrost liczby terminali. Według danych przekazywanych przez agentów rozliczeniowych, na rynku polskim na koniec marca 2018 r. funkcjonowało łącznie 657,3 terminali POS. W porównaniu do poprzedniego kwartału było ich więcej o 32,9 tys. szt., co oznacza wzrost o 5,3% (wykres nr 4.7). Na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy liczba terminali POS na rynku polskim zwiększyła się o 93,9 tys. urządzeń, co stanowi wzrost o 16,7%.

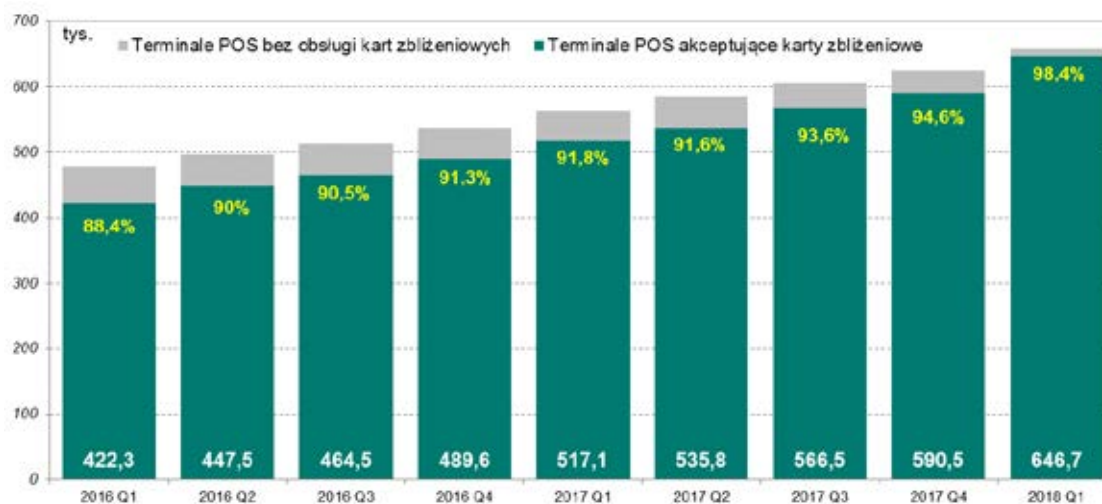
Wykres 4.7 Liczba (w tys.) terminali POS na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2016 r.

Źródło: dane od agentów rozliczeniowych

Rozwój rynku akceptacji następuje także pod względem przystosowania do korzystania przez klientów z płatności zbliżeniowych. Wskaźnikiem potwierdzającym zachodzące pozytywne zmiany jest rosnąca liczba terminali przystosowanych do obsługi kart zbliżeniowych. Na podstawie danych pozyskanych przez NBP od agentów rozliczeniowych, na koniec marca 2018 r. było w Polsce 646,7 tys. terminali wyposażonych w funkcję zbliżeniową, co w porównaniu do kwartału poprzedniego stanowi wzrost o 9,5% (56 tys. nowych terminali zbliżeniowych). Wskaźnik nasyce- nia rynku w Polsce terminalami zbliżeniowymi osiągnął rekordowy jak do tej pory poziom 98,4%. Liczbę terminali obsługujących karty w technologii zbliżeniowej oraz udział, jaki stanowią w licz- bie wszystkich terminali POS dostępnych na rynku polskim, na przestrzeni kolejnych kwartałów od I kwartału 2016 r. przedstawia wykres nr 4.8.

Wykres 4.8 Liczba (w tys.) terminali POS przystosowanych do akceptacji kart zbliżeniowych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2016 r.

Źródło: dane od agentów rozliczeniowych

4.5. Punkty oferujące wypłaty sklepowe (*cash back*)

Od roku 2006 na rynku polskim jest dostępna usługa *cash back*, która umożliwia posiadaczom kart wypłatę gotówki przy okazji płacenia za zakupy w placówce handlowej. Użytkownicy kart mogą wypłacić dowolną kwotę w gotówce (dla kart Mastercard obowiązuje górny limit 500 zł, a dla kart VISA obowiązuje górny limit 300 zł) w ramach usługi *cash back*, niezależnie od wysokości transakcji bezgotówkowej dokonanej kartą.

Na koniec marca 2018 r. wypłatę sklepową (*cash back*) oferowało swoim klientom około 137,5 tys. placówek handlowych (sklepy i supermarkety, stacje benzynowe, hotele, salony prasowe i inne punkty handlowo-usługowe). Oznacza to, że w okresie I kwartału 2018 r. liczba takich placówek wzrosła o 7,6 tys. kolejnych punktów, co stanowi wzrost o 5,9% (wykres nr 4.9).

Wykres 4.9 Liczba (w tys.) placówek handlowo-usługowych oferujących wypłatę sklepową (*cash back*) w kolejnych kwartałach od I kwartału 2016 r.

Źródło: dane od agentów rozliczeniowych

Według danych uzyskanych przez NBP od agentów rozliczeniowych na rynku polskim znajdowało się 188 tys. terminali przystosowanych do obsługi wypłat sklepowych. Oznacza to, iż na przestrzeni kwartału przybyło ich 13,5 tys., co stanowi wzrost o 7,7%.

Na przestrzeni I kwartału 2018 r. dokonano 3,9 mln wypłat sklepowych (*cash back*) i było ich o 56,9 tys. więcej niż poprzednim kwartale, co stanowiło wzrost o 1,5% (wykres nr 4.10). W I kwartale 2018 r. w skali całego kraju średnio dziennie przeprowadzonych zostało ok. 43,7 tys. transakcji, czyli więcej niż w poprzednim kwartale (42 tys. transakcji).

Wykres 4.10 Liczba (w mln) wypłat sklepowych (*cash back*) w kolejnych kwartałach od I kwartału 2016 r.

Źródło: dane od agentów rozliczeniowych

W I kwartale 2018 r. wartość wypłat sklepowych wyniosła 439,2 mln zł, tj. o 188 tys. zł mniej w porównaniu do poprzedniego kwartału, co stanowi nieznaczny spadek o 0,04% (wykres nr 4.11).

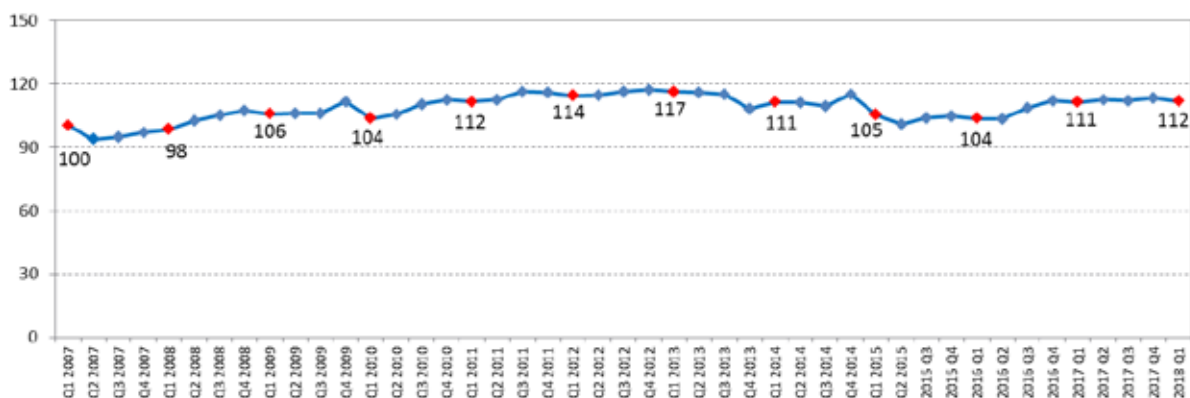
Wykres 4.11 Wartość (w mln zł) wypłat sklepowych (*cash back*) w kolejnych kwartałach od I kwartału 2016 r.

Źródło: dane od agentów rozliczeniowych

Średnia wartość pojedynczej transakcji wypłaty sklepowej dokonywanej przy użyciu karty wynosiła 112 zł (wykres nr 4.12). Wartość średniej pojedynczej wypłaty nieznacznie zmalała w porównaniu do poprzedniego kwartału (113 zł). Na przestrzeni dłuższego okresu, wartość średnia waha się w granicach od 94 zł do 117 zł. Rynek polski potwierdził prawidłowość, zaobserwowaną również na innych rynkach, iż wypłaty sklepowe są wykorzystywane przez klientów jako bieżące uzupełnienie płynności portfela. Można zatem potwierdzić, iż wypłata sklepowa (*cash back*) z założenia nie konkuruje z wypłatami dokonywanymi w bankomatach.

Wykres 4.12 Średnia wartość (w zł) pojedynczej wypłaty sklepowej (*cash back*) w kolejnych kwartałach od I kwartału 2007 r.

Źródło: dane od agentów rozliczeniowych

Zestaw podstawowych wskaźników charakteryzujących liczbę i wartość transakcji realizowanych przy użyciu kart płatniczych na rynku polskim zaprezentowano w tabelach zamieszczonych w dalszej części opracowania jako załączniki nr 1 - 7 od str. 31 do str. 37.

Dodatkowo, szczegółowe dane dotyczące kart płatniczych w Polsce na przestrzeni kilkunastu ostatnich lat są publikowane na stronie www.nbp.pl w katalogu: System płatniczy > Dane i analizy -> Karty płatnicze.

Opracowała Magdalena Rabong
Ekspert, Wydział Analiz i Badań
Departament Systemu Płatniczego NBP

Załącznik 1. Liczba kart płatniczych

Tabela 1. Liczba kart płatniczych w IV kwartale 2017 r. oraz w I kwartale 2018 r. (według danych otrzymanych od banków)

LICZBA KART PŁATNICZYCH	2017 Q4	ZMIANA	ZMIANA%	2018 Q1
Karty dla klientów indywidualnych Udział %	35 059 278 89,7%	+ 469 tys.	↗ + 1,3 % →	35 528 356 89,7%
Karty dla klientów biznesowych Udział %	4 036 602 10,3%	+ 25,9 tys.	↗ + 0,6% →	4 062 488 10,3%
Karty debetowe Udział %	30 500 945 78,0%	+ 553 tys.	↗ + 1,8 % ↗	31 053 749 78,4%
Karty kredytowe Udział %	5 815 344 14,9%	+ 40,7 tys.	↗ + 0,7% ↘	5 856 054 14,8%
Karty obciążeniowe Udział %	240 144 0,6%	- 1,2 tys.	↘ - 0,5% →	238 939 0,6%
Karty przedpłacone Udział %	2 539 447 6,5%	- 97,3 tys.	↘ - 3,8% ↘	2 442 102 6,2%
Karty z paskiem magnetycznym oraz mikroprocesorem Udział %	36 134 322 92,4%	+ 403 tys.	↗ + 1,1 % ↘	36 537 074 92,3%
Karty tylko z paskiem magnetycznym Udział %	2 012 372 5,1%	- 2,9 tys.	↘ - 0,1% →	2 009 463 5,1%
Karty wirtualne Udział %	463 611 1,2%	+ 92,9 tys.	↗ + 20 % ↗	556 517 1,4%
Karty tylko z mikroprocesorem EMV Udział %	469 469 1,2%	+ 2,6 tys.	↗ + 0,6% →	472 052 1,2%
Karty z mikroprocesorem innym niż EMV Udział %	16 106 0,04%	- 0,4 tys.	↘ - 2,3% →	15 738 0,04%
OGÓŁEM:	39 095 880	+ 495 tys.	↗ + 1,3%	39 590 844

Załącznik 2. Liczba transakcji kartami

Tabela 2. Liczba transakcji kartowych w IV kwartale 2017 r. oraz w I kwartale 2018 r. (według danych otrzymanych od banków)

LICZBA TRANSAKCJI KARTOWYCH	2017 Q4	ZMIANA	ZMIANA%	2018 Q1
Karty dla klientów indywidualnych Udział %	1 173 349 081 96,3%	-1,9 mln	↘ - 0,2% ↗	1 171 401 405 96,4%
Karty dla klientów biznesowych Udział %	44 899 897 3,7%	-1,5 mln	↘ - 3,3% ↘	43 406 281 3,6%
Transakcje bezgotówkowe Udział %	1 037 679 062 85,2%	+ 7,2 mln	↗ + 0,7% ↗	1 044 844 932 86,0%
Transakcje gotówkowe Udział %	180 569 898 14,8%	- 10,6 mln	↘ - 5,9% ↘	169 962 754 14,0%
Transakcje w kraju Udział %	1 175 421 407 96,5%	- 7,3 mln	↘ - 0,6% ↘	1 168 113 525 96,2%
Transakcje poza krajem Udział %	42 827 553 3,5%	+ 3,9 mln	↗ + 9 ↗	46 694 161 3,8%
Karty debetowe Udział %	1 110 367 423 91,1%	- 1,2 mln	↘ - 0,1% ↗	1 109 122 123 91,3%
Karty kredytowe Udział %	99 585 128 8,2%	- 1,5 mln	↘ - 1,6% ↘	98 035 773 8,1%
Karty obciążeniowe Udział %	2 882 366 0,2%	- 71 tys.	↘ - 2,5% →	2 811 661 0,2%
Karty przedpłacone Udział %	5 414 043 0,4%	- 0,6 mln	↘ - 10,6% →	4 838 129 0,4%
OGÓŁEM:	1 218 248 960	- 3,4 mln	↘ - 0,3%	1 214 807 686
Średnia liczba transakcji przypadająca na jedną kartę	31,16			30,68

Załącznik 3. Wartość transakcji kartami

Tabela 3. Wartość transakcji kartowych w IV kwartale 2017 r. oraz w I kwartale 2018 r. (według danych otrzymanych od banków)

WARTOŚĆ TRANSAKЦИИ KARTOWYCH (zł)	2017 Q4	ZMIANA	ZMIANA%	2018 Q1
Karty dla klientów indywidualnych Udział %	144 755 470 026 84,4%	- 8,1 mld	↘ -5,6%	136 689 027 949 84,9%
Karty dla klientów biznesowych Udział %	26 700 973 506 15,6%	- 2,5 mld	↘ -9,3%	24 225 279 554 15,1%
Transakcje bezgotówkowe Udział %	71 450 705 201 41,7%	- 3,2 mld	↘ -4,4%	68 272 629 884 42,4%
Transakcje gotówkowe Udział %	100 005 738 331 58,3%	- 7,4 mld	↘ -7,4%	92 641 677 619 57,6%
Transakcje w kraju Udział %	164 152 236 285 95,7%	- 11,1 mld	↘ -6,8%	153 015 987 781 95,1%
Transakcje poza krajem Udział %	7 304 207 247 4,3%	+ 0,6 mld	↗ +8,1%	7 898 319 722 4,9%
Karty debetowe Udział %	158 195 326 044 92,3%	- 9,9 mld	↘ -6,2%	148 316 475 433 92,2%
Karty kredytowe Udział %	11 322 909 996 6,6%	- 0,6 mld	↘ -5%	10 761 471 464 6,7%
Karty obciążeniowe Udział %	1 085 893 789 0,6%	- 39,3 mln	↘ -3,6%	1 046 642 974 0,7%
Karty przedpłacone Udział %	852 313 703 0,5%	- 62,6 mln	↘ -7,3%	789 717 632 0,5%
OGÓŁEM:	171 456 443 532	- 10,5 mld	↘ -6,1%	160 914 307 503
Średnia wartość pojedynczej transakcji	140,7			132,5

Załącznik 4. Bezgotówkowe oraz gotówkowe transakcje kartami płatniczymi

Tabela 4. Transakcje kartowe bezgotówkowe oraz gotówkowe w IV kwartale 2017 r. oraz w I kwartale 2018 r. (według danych otrzymanych od banków)

	2017 Q4	ZMIANA	ZMIANA %	2018 Q1
BEZGOTÓWKOWE TRANSAKcje KARTAMI PŁAT.				
Liczba transakcji	1 037 679 062	+ 7,2 mln	↗ + 0,7%	1 044 844 932
Udział % w ogólnej liczbie transakcji kartami	85,2%		↗	86,0%
w tym:				
Urządzenia akceptujące karty płatnicze	997 480 219	+ 4,2 mln	↗ + 0,4%	1 001 635 222
Card not present	40 198 843	+ 3 mln	↗ + 7,5%	43 209 710
w tym:				
Transakcje w kraju	997 578 510	+ 3,2 mln	↗ + 0,3%	1 000 800 722
Transakcje poza krajem	40 100 552	+ 3,9 mln	↗ + 9,8%	44 044 210
Wartość transakcji (w zł)	71 450 705 201	- 3,2 mld	↘ - 4,4%	68 272 629 884
Udział % w ogólnej wartości transakcji kartami	41,7%		↗	42,4%
Średnia liczba transakcji przypadająca na jedną kartę	26,54		↘	26,39
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	68,9		↘	65,3
GOTÓWKOWE TRANSAKcje KARTAMI PŁAT.				
Liczba transakcji	180 569 898	- 10,6 mln	↘ - 5,9%	169 962 754
Udział % w ogólnej liczbie transakcji kartami	14,8%		↘	14,0%
w tym:				
Bankomaty (wyплаты)	167 130 233	- 10,6 mln	↘ - 6,3%	156 528 699
Kasy banku (wyплаты)	978 847	+ 88 tys.	↗ + 9%	1 066 848
Wyплаты sklepowe (cash back)	3 872 348	+ 57 tys.	↗ + 1,5%	3 929 226
w tym:				
Transakcje w kraju	177 842 897	- 10,5 mln	↘ - 5,9%	167 312 803
Transakcje poza krajem	2 727 001	- 77 tys.	↘ - 2,8%	2 649 951
Wartość transakcji (w zł)	100 005 738 331	- 7,4 mld	↘ - 7,4%	92 641 677 619
Udział % w ogólnej wartości transakcji kartami	58,3%		↘	57,6%
Średnia liczba transakcji przypadająca na jedną kartę	4,62		↘	4,29
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	553,8		↘	545,1

Załącznik 5. Karty płatnicze zbliżeniowe

Tabela 5. Płatności zbliżeniowe kartami płatniczym - liczba kart, liczba transakcji oraz wartość transakcji (według danych otrzymanych od banków) oraz infrastruktura terminali płatniczych przystosowanych do płatności zbliżeniowych (według danych otrzymanych od agentów rozliczeniowych) w IV kwartale 2017 r. oraz w I kwartale 2018 r.

	2017 Q4	ZMIANA	ZMIANA%	2018 Q1
PŁATNOŚCI KARTAMI PŁATNICZYMI ZBLIŻENIOWYMI				
Liczba kart z funkcją zbliżeniową	31 138 220	+ 765 tys.	↗ +2,5%	31 903 212
Udział % kart zbliżeniowych w ogólnej liczbie kart płatniczych	79,6%		↗	80,6%
□				
Liczba terminali zbliżeniowych	590 471	+ 56 tys.	↗ +9,5%	646 657
Udział % terminali zbliżeniowych w ogólnej liczbie terminali	94,6%		↗	98,4%
Liczba transakcji zbliżeniowych	708 250 421	+ 47,4 mln	↗ +6,7%	755 668 882
Udział % transakcji zbliżeniowych w ogólnej liczbie tr. bezgotówkowych	68,3%		↗	72,3%
Wartość transakcji zbliżeniowych	36 736 941 697	+ 1,56 mld	↗ +4,2%	38 288 417 523
Udział % transakcji zbliżeniowych w ogólnej wartości tr. bezgotówkowych	51,4%		↗	56,1%
Średnia wartość pojedynczej transakcji zbliżeniowej (zł)	51,9		↘	50,7

Załącznik 6. Wyплаты gotówki w bankomatach oraz wypłaty sklepowe (cash back)

Tabela 6. Wyплаты w bankomatach (według danych od operatorów bankomatów) oraz wypłaty sklepowe cash back (według danych z banków) w IV kwartale 2017 r. oraz w I kwartale 2018 r.

	2017 Q4	ZMIANA	ZMIANA%	2018 Q1
BANKOMATY				
Liczba bankomatów	23 230	-24	↘ - 0,1%	23 206
Liczba wypłat w bankomacie	167 432 324	- 9,1 mln	↘ - 5,5%	158 286 073
Wartość wypłat w bankomacie (w zł)	83 519 176 994	- 7,2 mld	↘ - 8,6%	76 295 876 506
Średnia wartość wypłaty w bankomacie (zł)	499		↘	482
Średnia dzienna liczba wypłat przypadająca na pojedynczy bankomat	78		↘	76
Wypłaty sklepowe (cash back)				
Liczba placówek handlowo-usługowych	129 871	+ 7,6 tys.	↗ + 5,9%	137 503
Liczba terminali	174 522	+ 13,5 tys.	↗ + 7,7%	188 043
Liczba transakcji	3 872 348	+ 56,9 tys.	↗ + 1,5%	3 929 226
Wartość transakcji (zł)	439 390 959	- 187,8 tys.	↘ - 0,04%	439 203 129
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	113		↘	112

Załącznik 7. Rynek akceptacji kart płatniczych wg danych od agentów rozliczeniowych

Tabela 7. Wykorzystanie elektronicznych instrumentów płatniczych w IV kwartale 2017 r. oraz w I kwartale 2018 r. (według danych przekazanych przez agentów rozliczeniowych)

	2017 Q4	ZMIANA	ZMIANA%	2018 Q1
Rynek akceptacji kart płatniczych				
Liczba akceptantów	270 282	+ 19,3 tys.	↗ + 7,1%	289 573
Liczba punktów handlowo-usługowych	481 783	+ 22,7 tys.	↗ + 4,7%	504 483
Liczba urządzeń akceptujących elektroniczne instr. płatnicze	624 434	+ 32,9 tys.	↗ + 5,3%	657 346
Liczba transakcji	1 029 311 713	- 3,2 mln	↘ - 0,3%	1 026 102 221
Wartość transakcji (zł)	70 464 099 225	- 4,2 mln	↘ - 5,9%	66 295 857 877
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	68,5		↘	64,6
Średnia dzienna liczba transakcji przypadająca na pojedyncze urządzenie akceptujące elektroniczne instrumenty płatnicze	17,9		↘	17,3
TERMINALE POS				
Liczba akceptantów	249 017	+ 16,8 tys.	↗ + 6,8%	265 828
Liczba punktów handlowo-usługowych wyposażonych w terminale	444 907	+ 19,6 tys.	↗ + 4,4%	464 471
Liczba urządzeń	624 434	+ 32,9 tys.	↗ + 5,3%	657 346
Liczba transakcji	1 008 989 314	- 5,5 mln	↘ - 0,5%	1 003 474 741
Wartość transakcji (zł)	67 568 232 643	- 4,6 mld	↘ - 6,9%	62 926 937 155
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	67,0		↘	62,7
Średnia dzienna liczba transakcji przypadająca na terminal	17,6		↘	17,0
Płatności w Internecie				
Liczba akceptantów	21 265	+ 2,5 tys.	↗ + 11,7%	23 745
Liczba punktów handlowo-usługowych wyposażonych w terminale	36 876	+ 3,1 tys.	↗ + 8,5%	40 012
Liczba transakcji	16 361 627	+ 2,5 mln	↗ + 15,3%	18 859 510
Udział% transakcji w całości transakcji bezgotówkowych	1,6%		↗	1,8%
Wartość transakcji (zł)	2 450 111 579	+ 457,5 mln	↗ + 18,7%	2 907 566 334
Udział% transakcji w całości transakcji bezgotówkowych	3,5%		↗	4,4%
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	150		↗	154
Średnia dzienna liczba transakcji	177 844		↗	209 550

Spis wykresów

Wykres 2.1 Liczba kart płatniczych (w mln szt.) w Polsce na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2016 r.	3
Wykres 2.2 Struktura wydanych kart według poszczególnych systemów kartowych - stan na koniec IV kwartału 2017 r. oraz I kwartału 2018 r.	4
Wykres 2.3 Struktura wydanych kart w podziale na karty debetowe, kredytowe, obciążeniowe oraz przedpłacone - stan na koniec IV kwartału 2017 r. i I kwartału 2018 r.	4
Wykres 2.4 Liczba kart debetowych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2016 r.	5
Wykres 2.5 Liczba kart kredytowych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2016 r.	6
Wykres 2.6 Wskaźniki udziału kredytów zagrożonych w wybranych kategoriach kredytów w kolejnych miesiącach od stycznia 2016 r.	7
Wykres 2.7 Liczba kart obciążeniowych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2016 r.	8
Wykres 2.8 Liczba kart przedpłaconych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2016 r.	8
Wykres 2.9 Struktura kart w podziale według technologii zapisu danych w IV kwartale 2017 r. i I kwartale 2018 r.	9
Wykres 2.10 Liczba kart z paskiem magnetycznym i z mikroprocesorem na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2016 r.	10
Wykres 2.11 Liczba kart tylko z paskiem magnetycznym na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2016 r.	10
Wykres 2.12 Liczba wyemitowanych kart zbliżeniowych oraz udział kart zbliżeniowych w liczbie wszystkich kart płatniczych na koniec kolejnych kwartałów od III kwartału 2015 r.	11
Wykres 3.1 Liczba (w mln) transakcji kartami w kolejnych kwartałach od I kwartału 2016 r.	12
Wykres 3.2 Struktura liczby przeprowadzonych transakcji przy użyciu kart w IV kwartale 2017 r. i I kwartale 2018 r.	13
Wykres 3.3 Udział transakcji bezgotówkowych i gotówkowych w ogólnej liczbie transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych w I kwartale 2017 r. oraz 2018 r.	13
Wykres 3.4 Wartość (w mld zł) transakcji kartami w kolejnych kwartałach od I kwartału 2016 r.	14
Wykres 3.5 Udział wartości transakcji bezgotówkowych i gotówkowych przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych w I kwartale 2017 r. oraz 2018 r.	14
Wykres 3.6 Liczba (w mln) transakcji bezgotówkowych w kolejnych kwartałach od I kwartału 2016 r.	15
Wykres 3.7 Wartość (w mld zł) transakcji bezgotówkowych w kolejnych kwartałach od I kwartału 2016 r.	16
Wykres 3.8 Średnia liczba transakcji bezgotówkowych realizowanych pojedynczą kartą płatniczą w kolejnych kwartałach od I kwartału 2010 r.	17
Wykres 3.9 Liczba (w mln szt.) operacji bezgotówkowych rozliczanych przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od I kwartału 2016 r.	18

Wykres 3.10 Wartość (w mld zł) operacji bezgotówkowych rozliczanych przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od I kwartału 2016 r.	18
Wykres 3.11 Średnia wartość (w zł) pojedynczej transakcji bezgotówkowej rejestrowanej przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2003 r.	19
Wykres 3.12 Liczba (w mln) transakcji przeprowadzanych przy użyciu kart w Internecie w kolejnych kwartałach od I kwartału 2016 r.	19
Wykres 3.13 Wartość (w mld zł) transakcji przeprowadzanych przy użyciu kart w Internecie w kolejnych kwartałach od I kwartału 2016 r.	20
Wykres 3.14 Liczba (w mln) transakcji bezgotówkowych przeprowadzanych przy użyciu kart zbliżeniowych oraz udział transakcji zbliżeniowych w liczbie wszystkich transakcji bezgotówkowych kartami na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2016 r. ...	21
Wykres 3.15 Wartość (w mld zł) transakcji bezgotówkowych przeprowadzanych przy użyciu kart zbliżeniowych oraz udział transakcji zbliżeniowych w wartości wszystkich transakcji bezgotówkowych kartami na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2016 r.	21
Wykres 3.16 Średnia wartość (w zł) pojedynczej transakcji kartą płatniczą przeprowadzonej w formie zbliżeniowej w kolejnych kwartałach od I kwartału 2016 r.	22
Wykres 4.1 Liczba bankomatów w kolejnych kwartałach od I kwartału 2017 r.	23
Wykres 4.2 Liczba (w mln) transakcji wypłaty gotówki przeprowadzanych w bankomatach w kolejnych kwartałach od I kwartału 2016 r. (dane od operatorów bankomatów)	23
Wykres 4.3 Wartość (w mld zł) transakcji wypłaty gotówki przeprowadzonych w bankomatach w kolejnych kwartałach od I kwartału 2016 r.	24
Wykres 4.4 Średnia wartość (w zł) transakcji wypłaty gotówki przeprowadzonej w bankomatach w kolejnych kwartałach od I kwartału 2010 r.	24
Wykres 4.5 Liczba akceptantów (w tys. szt.) na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2016 r.	25
Wykres 4.6 Liczba (w tys.) punktów handlowo-usługowych akceptujących płatności kartowe na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2016 r.	26
Wykres 4.7 Liczba (w tys.) terminali POS na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2016 r.	26
Wykres 4.8 Liczba (w tys.) terminali POS przystosowanych do akceptacji kart zbliżeniowych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2016 r.	27
Wykres 4.9 Liczba (w tys.) placówek handlowo-usługowych oferujących wypłatę sklepową (<i>cash back</i>) w kolejnych kwartałach od I kwartału 2016 r.	28
Wykres 4.10 Liczba (w mln) wypłat sklepowych (<i>cash back</i>) w kolejnych kwartałach od I kwartału 2016 r.	28
Wykres 4.11 Wartość (w mln zł) wypłat sklepowych (<i>cash back</i>) w kolejnych kwartałach od I kwartału 2016 r.	29
Wykres 4.12 Średnia wartość (w zł) pojedynczej wypłaty sklepowej (<i>cash back</i>) w kolejnych kwartałach od I kwartału 2007 r.	29

www.nbp.pl

